

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W GŁOGOWIE**

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W GŁOGOWIE**

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GŁOGOWSKIEGO
ZA 2019 ROK**

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Głogowie**

Wioletta Chodorowska

Głogów, dnia 07 lutego 2020r.

SPIS TREŚCI

Zadania realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną:

	str.
I. Sekcja Epidemiologii	3
II. Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia	13
III. Sekcja Higieny Komunalnej	30
IV. Sekcja Higieny Pracy	35
V. Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Higieny Dzieci i Młodzieży	41
VI. Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	49
VII. Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	55
VIII. Oddział Laboratoryjny	57

Przedkładałam Państwu raport przedstawiający ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego za 2019 rok. Ocenę sporządzono w oparciu o analizę sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych oraz wyniki kontroli przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głogowie w ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Raport obejmuje ocenę warunków zdrowotnych we wszystkich obszarach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głogowie, w szczególności w zakresie jakości zdrowotnej żywności oraz stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, jakości wody przeznaczonej do spożycia, stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej oraz jakości wody w pływalniach i zwyczajowych miejscach wykorzystywanych do kąpieli, środowiska pracy, a także stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania, analizę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, ocenę stanu sanitarnego podmiotów leczniczych świadczących usługi medyczne.

Głównym celem działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głogowie działającej na obszarze powiatu głogowskiego w 2019r. było realizowanie zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności dotyczących promowania zdrowego stylu życia, bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, zapobiegania szerzenia się chorób zakaźnych, społecznych, cywilizacyjnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Istotną część działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej stanowiły przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu głogowskiego poprzez realizację wielu programów.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głogowie na koniec 2018r. było **1 854 obiektów**. Przeprowadzono **1 366** kontroli, w tym **20** wizytacji, **138** wywiadów epidemiologicznych oraz **21** postępowań w sprawie chorób zawodowych, wydano **515** decyzji administracyjnych (merytorycznych), **304** decyzje administracyjne (płatnicze), **104** postanowienia, **47** tytułów wykonawczych oraz nałożono **53** mandaty na łączną kwotę **9 550,000 zł**.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie kontynuował współpracę z organami władzy samorządowej i wieloma instytucjami, tj. między innymi: Starostwem Powiatowym w Głogowie, Urzędem Miejskim, Urzędami Gmin, Powiatową Inspekcją Weterynaryjną, Państwową Inspekcją Ochrony Roslin i Nasiennictwa, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Powiatową Komendą Policji, Państwową Powiatową Strażą Pożarną oraz podmiotami leczniczymi, zakładami pracy, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, a także lokalnymi mediami.

I. SEKCJA EPIDEMIOLOGII

1. Kierunki działania

- 1) Prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i pasożytniczych, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej oraz sporządzanie analiz i ocen w tym zakresie.
- 2) Nadzorowanie podmiotów leczniczych w zakresie przestrzegania reżimu higieniczno – sanitarnego oraz stosowania procedur mających na celu minimalizowanie ryzyka szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych.
- 3) Kontynuowanie działań w celu dalszej poprawy wykonawstwa szczepień ochronnych oraz prowadzenie wzmożonego nadzoru nad gospodarką preparatami szczepionkowymi.
- 4) Współpracowanie ze służbami, inspekcjami, państwowymi jednostkami organizacyjnymi, towarzystwami naukowymi w obszarze nadzoru epidemiologicznego i zapobiegania chorobom zakaźnym.

2. Działalność kontrolno-represyjna

1.	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ogółem 223, w tym: 138 wywiadów epidemiologicznych, 85 kontroli sanitarnych
2.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (merytorycznych)	4
3.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (płatniczych)	5
4.	Liczba wydanych postanowień	0
5.	Liczba tytułów wykonawczych	43
6.	Liczba wystawionych mandatów karnych	5
7.	Kwota mandatów karnych	500
8.	Liczba wniosków o ukaranie	1

3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego w 2019r.

1) Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie głogowskim w 2019 roku uległa zmianie i pomimo wzrostu zachorowań na niektóre choroby podlegające obowiązkowemu zgłaszaniu można uznać ją za korzystną.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Głogowie w okresie od 01.01.2019 roku do 31.12.2019 roku w porównaniu z analogicznym okresem 2018 roku przedstawia się następująco:

a) W grupie chorób szerzących się drogą przewodu pokarmowego

- 2-krotnie zwiększyła się ogólna liczba indywidualnych ognisk zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella w postaci nieżytu żołądkowo – jelitowego z 2 w 2018r. do 4 w 2019r.,
- w obu okresach nie notowano zachorowań na czerwone,
- odnotowano 2,1-krotny wzrost zakażeń jelitowych (bakteryjnych i wirusowych), z 21 w 2018 r. do 44 w 2019r.,
- zwiększyła się ogólna liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A z 1 w 2018 roku do 3 w 2019 roku.

W 2019 roku zanotowano 1 zbiorowe zatrucie pokarmowe wywołane pałeczką Salmonella Enteritidis, które miało miejsce w Zakładzie Karnym w Głogowie.

W trakcie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono:

- w ogniku zachorowało 14 osób, u 10 skazanych wyhodowano czynnik etiologiczny Salmonella enteritidis, (chorzy nie byli hospitalizowani),
- od osób chorych pobrano 24 próby kałów do badań mikrobiologicznych w kierunku „SS”,
- od osób ze styczności z chorymi (wspólna cęła) pobrano 34 próby kałów do badań mikrobiologicznych w kierunku „SS”,
- poinformowano Powiatowy Inspektorat Weterynarii we Wschowie z siedzibą w Sławie o zachorowaniu 1 osadzonego, który zatrudniony był w przedsiębiorstwie przetwórstwa mięsa drobiowego z siedzibą na terenie działania PIW,
- osoby zatrudnione w kuchni Zakładu Karnego w Głogowie mające objawy chorobowe w trybie natychmiastowym zostały odsunięte od pracy,
- polecono przeprowadzenie mycia i dezynfekcji toalet.

Przeprowadzone dochodzenie epidemiologiczne w ognisku wykazało, że prawdopodobnie źródłem zakażenia była potrawka z kurczaka z obiadu, która została w sposób nieuprawniony wyniesiona w słoikach niewiadomego pochodzenia ze stołówki przez skazanych, następnie przechowywana poza łańcuchem chłodniczym, w narażeniu na wysoką temperaturę otoczenia i spożyta po kilku godzinach.

W ramach działań przeciwepidemicznych mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej udzielano instruktażu na temat zasad czystości i higieny podczas przygotowywania posiłków oraz rozdano ulotki „Zasady bezpiecznego spożycia surowych warzyw i owoców”.

b) Choroby szerzące się drogą krwi

- zarówno w 2018 jak i w 2019 roku odnotowano taką samą liczbę zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby, tj. po 22 przypadki,
- w przypadku przewlekłego WZW typu B było 1,4 – krotnie mniej zachorowań (w 2018 r. – 7, a w 2019r. – 5),
- w przypadku WZW typu C odnotowano zachorowania na podobnym poziomie (w 2018 r. – 15, a w 2019 r. – 16),
- w okresie sprawozdawczym odnotowano 4 nowo wykryte zakażenia wirusem HIV, a w analogicznym okresie 2018 roku nie zanotowano żadnych przypadków zakażenia,
- w obu okresach nie notowano zachorowań na AIDS.
- w 2019 roku odnotowano zachorowanie na ostre WZW typu C,

Ostre WZW typu C występuje rzadko, a najbardziej problematyczne jest przejście zakażenia w formę przewlekłą. Ocena sytuacji epidemiologicznej jest dodatkowo

utrudniona ze względu na częsty bezobjawowy lub skąpoobjawowy przebieg w ostrej fazie. Przebieg WZW typu C jest bardziej skryty niż innych typów WZW. Objawy w fazie ostrej, zwykle niecharakterystyczne, jak zmęczenie, objawy dyspeptyczne, gorączka, bóle mięśniowo- stawowe, występują w 20-30%, podwyższenie aktywności transaminaz w 50%, ale przebieg żółtaczkowy dotyczy jedynie 5-10% przypadków lub mniej, zależnie od drogi zakażenia. Objawy ostrego WZW C występują po 1 do 5 miesięcy, przeciętnie 7-8 tygodni, od zakażenia.

Zachorowaniu na WZW typu C ostre uległa 61-letnia kobieta mieszkająca w mieście.

W ramach przeprowadzonego dochodzenia podjęto następujące działania:

- przeprowadzono wywiad epidemiologiczny, w którym uzyskano informację, iż chora 6 miesięcy przed wystąpieniem pierwszych objawów zakażenia (nudności, osłabienie, zażółcenie skóry i twardówek, ściemnienie moczu, przejaśnienie stolca oraz podwyższone aktywności enzymów wątrobowych) miała kontakt z 2 placówkami służby zdrowia w których doszło do naruszenia ciągłości tkanek,
- w związku z powyższym przeprowadzono kontrole w podmiotach leczniczych (Laboratorium Analiz Lekarskich „ALAB”, Punkt Poboru „ALAB”. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno-technicznego.
- osoba chora na WZW typu C została skierowana na szczepienia jako osoba narażona w sposób szczególny na zakażenie HBV i została zaszczepiona p/WZW typu B.

Niezmienne od kilku lat istotnym problem dla bezpieczeństwa epidemiologicznego społeczności lokalnej jest znaczący poziom liczby osób zakażonych bezobjawowo wirusami hepatotropowymi. Zazwyczaj fakt zakażenia wykrywany jest przypadkowo, a osoby dotknięte tym problemem zdrowotnym są zaskoczone obecnością wirusa w organizmie. Brak świadomości seropozytywności przez zakażonych sprzyja zarówno szerzeniu się zakażenia, jak i uniemożliwia wczesne rozpoczęcie terapii. Większość zgłaszanych i rejestrowanych przypadków WZW B i C nadal stanowią przypadki przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, czyli przypadki zakażeń wirusami HBV, HCV, do których doszło przed kilkoma a nawet kilkunastoma latami. W celu ograniczenia liczby zachorowań krwio pochodnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie w ramach działań przeciwepidemicznych prowadzi wzmożony nadzór nad procesami dezynfekcji i sterylizacji przy zabiegach wykonywanych z naruszeniem ciągłości tkanek.

c) Choroby, którym możemy zapobiec na drodze szczepień ochronnych

- w obu okresach odnotowano taką samą liczbę zachorowań na krztusiec, tj. po 3 przypadki
- w roku 2018 jak i w 2019 nie zarejestrowano zachorowań na różyczkę,
- nieznacznie zmniejszyła się liczba zachorowań na nagminne zapalenie przyusznicy (świnke) z 5 w 2018r. do 4 w 2019r.,
- w 2019 roku odnotowano 1 zachorowanie na odrę natomiast w 2018 roku nie notowano zachorowań.

Zachorowanie na odrę dotyczyło 1 dziecka w wieku 5 lat mieszkającego na wsi nieszczepionego p/odrze (rodzice uchylają się od obowiązku szczepień). Chłopiec wraz z rodzicami i siostrą pod koniec marca wrócił z Tajlandii, gdzie przebywał w celach turystycznych. Na początku kwietnia pojawiły się pierwsze objawy chorobowe tj.: wysoka gorączka, wysypka plamisto-grudkowa, kaszel, katar oraz plamki Koplika. Celem potwierdzenia rozpoznania choroby zgodnie z programem eliminacji odry realizowanym przez WHO, od osoby chorej pobrano materiał biologiczny do badań

wirusologicznych na obecność RNA wirusa odry (wymaz z gardła, mocz, krew). Przeprowadzone badania wirusologiczne wykonane w Laboratorium Zakładu Wirusologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie w kierunku odry potwierdziły zachorowanie na odrę (wykryto RNA wirusa odry).

W ramach nadzoru epidemiologicznego po wpłynięciu zgłoszenia o podejrzeniu zachorowania na odrę u dziecka uczęszczającego do placówki opiekuńczej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wdrożył działania mające na celu przerwanie dróg szerzenia się zakażenia. Osoby, które miały bezpośredni kontakt z chorym chłopcem objęto nadzorem epidemiologicznym. Ponadto poinformowano Prezesa Głogowskiego Szpitala Powiatowego o podjęciu środków zapobiegawczych w postaci szczepień p/odrze w celu ochrony personelu medycznego (który miał kontakt z chorym w czasie przyjmowania i hospitalizacji) przed zagrożeniem szkodliwego czynnika biologicznego.

d) Pozostałe choroby zakaźne

- przeszło dwukrotnie zmniejszyła się liczba zachorowań na ospę wietrzną z 341 w 2018 r. do 168 w 2019r.,
- odnotowano wzrost zachorowań na płonicę z 30 w 2018 r. do 42 w 2019 r., tj. o 40%,
- zwiększyła się liczba zachorowań grypopodobnych z 8507 w 2018r. do 9265 w 2019 r, tj.: o 9% ogółu zachorowań,
- w obu okresach zarejestrowana taka sama liczbę zachorowań na gruźlicę, tj. po 7 przypadków.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zachorowań na gruźlicę wynika, że 100% zachorowań stanowiła gruźlica płucna układu oddechowego. Zachorowania dotyczyły 5 mężczyzn w przedziale wiekowym od 34 lat do 83 lat oraz 2 kobiet w przedziale wiekowym od 31 – 51 lat. Spośród zarejestrowanych zachorowań 1 osoba to osoba pracująca zawodowo, 5 osób to bezrobotni i 1 osoba to emeryt. W roku sprawozdawczym więcej zachorowań odnotowano w mieście (4). W każdym przypadku zgłoszenia zachorowania przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, a osoby z bliskiego kontaktu z chorym zostały objęte nadzorem lekarskim (13 osób). W okresie sprawozdawczym odnotowano 2 zachorowania z kontaktu w przeszłości z chorym na gruźlicę. W ramach działań przeciwepidemicznych mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej pouczono osoby chore o przestrzeganiu higieny osobistej i otoczenia. W 2019 roku nie odnotowano zgonu z powodu zachorowania na gruźlicę.

- w 2019 roku zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokowa wywołaną *Neisseria meningitidis*, natomiast w 2018 roku nie notowano zachorowań.

Meningokokami może zarazić się każdy bez względu na wiek, jednak na zakażenie najbardziej narażone są dzieci w wieku od 0 do 4 roku życia (zagrożenie związane z niedojrzałością układu odpornościowego) oraz młodzież (ryzykowne zachowania, które mogą ułatwić nabycie niebezpiecznego szczepu bakterii).

W wyniku przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że:

- chora (2-letnia dziewczynka) z objawami gorączki, bólem głowy, bólem brzucha, wymiotami, osłabieniem, zaburzeniami świadomości, zespołem objawów oponowych została przyjęta do O/Pediatrycznego Głogowskiego Szpitala Powiatowego, następnie została przetransportowana do Kliniki Pediatrii i Chorób Infekcyjnych we Wrocławiu,

- w Krajowym Ośrodku Referencyjnym ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego (KOROUN) w badanej próbce płynu mózgowo-rdzeniowego wykryto materiał genetyczny specyficzny dla *Neisseria meningitidis* gr. B.

W ramach prowadzonego dochodzenia wdrożono działania zapobiegawcze, tj.:

- 9 osób z bezpośredniego kontaktu z osobą chorą (rodzinę) poinformowano aby zgłosili się do lekarza I kontaktu, celem podjęcia przez lekarza decyzji o zastosowaniu chemioprophylaktyki,
- rozdano materiały informacyjno- edukacyjne dot. w/w jednostki chorobowej,
- 7 osób z personelu medycznego Głogowskiego Szpitala Powiatowego, które miały kontakt z wydzielinami osoby chorej w czasie przyjmowania oraz hospitalizacji zostały objęte chemioprophylaktyką.

- w 2019 roku odnotowano 2 zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową, natomiast w 2018 roku nie odnotowano zachorowań.

Zakażenia wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* dzielą się na inwazyjne i nieinwazyjne. Przykładami nieinwazyjnego zakażenia pneumokokowego są choroby, tj.: zapalenie płuc, zapalenie zatok przynosowych, zapalenie ucha środkowego, przewlekłe zapalenie oskrzeli. Do zakażeń pneumokokowych inwazyjnych zalicza się między innymi zapalenie płuc z bakteriami, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz sepsę (posocnicę).

Pierwszy przypadek zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową dotyczył mężczyzny 40 letniego mieszkającego w mieście. Zachorowanie zdiagnozowane zostało jako bakteremia oraz zapalenie płuc wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*. Objawy, które wystąpiły u chorego to: gorączka do 40°C, pieczenie w klatce piersiowej i zmęczenie. Pacjent w związku z wystąpieniem zachorowania hospitalizowany był w Głogowskim Szpitalu Powiatowym Sp. z o.o. przez okres 9 dni i wypisany w stanie dobrym z zaleceniem dalszego leczenia w POZ i Poradni Pulmonologicznej.

Drugi przypadek zachorowania dotyczył 55-letniego mężczyzny, mieszkańca Głogowa, u którego wystąpiły objawy kliniczne: bóle mięśni, drgawki i zaburzenia świadomości. W związku z powyższym pacjent został hospitalizowany w Głogowskim Szpitalu Powiatowym. Hospitalizacja trwała od 23.10.2019r. do 28.10.2019r. Podczas pobytu w szpitalu pobrano do badania próbkę płynu mózgowo-rdzeniowego, w której stwierdzono *Streptococcus pneumoniae*. Rozpoznano zachorowanie jako zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu. W dniu 28.10.2019r. nastąpił zgon.

W ramach działań przeciwepidemicznych mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej poinformowano osoby z kontaktu z chorym o objawach i drogach zakażenia *Streptococcus pneumoniae* oraz o konieczności bezzwłocznego zgłoszenia się do lekarza w przypadku wystąpienia objawów.

Jedyną skuteczną metodą zapobiegania zakażeniom pneumokokowym są szczepienia ochronne. Biorąc pod uwagę, że bakterie *Streptococcus pneumoniae* są powszechne i kontakt z nimi jest nieunikniony, a ryzyko zakażenia jest bardzo wysokie w 2017 roku w Programie Szczepień Ochronnych (PSO tzw. Kalendarz Szczepień) dodano do listy szczepień obowiązkowych szczepienia p/pneumokokom dla wszystkich dzieci urodzonych po 31.12.2016r. Szczepienie jest zalecane również osobom dorosłym, zwłaszcza po 65 roku życia, u których ryzyko wystąpienia choroby wywołanej przez te patogeny jest bardzo wysokie.

e) Choroby odzwierzęce

Pogryzienia przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę

- w roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba pokąsań mieszkańców przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę z 51 w 2018 roku do 41 w 2019 roku, tj. około 20%,
- odnotowano 2-krotny spadek zachorowań na boreliozę z 8 w 2018 roku do 4 w 2019 roku.

f) Choroby przenoszone drogą płciową

- w 2019 roku nie odnotowano zachorowań na kiłę, natomiast w 2018 roku wystąpiły 3 zachorowania na kiłę
- w roku sprawozdawczym nie notowano zachorowań na rzeżączkę, natomiast w 2018r. odnotowano 1 zachorowanie.

g) Choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne

W obu okresach nie notowano chorób zakaźnych szczególnie niebezpiecznych, w tym określanych jako importowane, wiążące się z wyjazdami zagranicznymi w inne strefy klimatyczne (cholera, malaria, żółta gorączka i inne wirusowe gorączki krwotoczne).

2) Ocena wykonawstwa szczepień

Szczepienia ochronne odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa epidemiologicznego w społeczeństwie. Odporność uzyskana dzięki szczepieniom prowadzi w konsekwencji do poprawy stanu zdrowia populacji i sprzyja ograniczeniu występowania chorób zakaźnych. Na podstawie danych liczbowych zawartych w rocznych sprawozdaniach ze szczepień ochronnych MZ – 54 sporządzonych przez świadczeniodawców prowadzących szczepienia można stwierdzić, że wykonawstwo szczepień u dzieci i młodzieży objętych Programem Szczepień Ochronnych jest zadowalające.

Realizacja wybranych szczepień

Szczepienie p/ospie wietrznej

W 2019 roku zaszczepiono ogółem 168 osób p/ospie wietrznej, w tym:

- 107 osób w ramach szczepień obowiązkowych (nieodpłatnych), którymi objęte są dzieci z określonych grup ryzyka,
- 61 osób zaszczepiono w ramach szczepień zalecanych (odpłatnych).

Dla porównania w 2018 roku zaszczepiono ogółem 170 osób (nieodpłatnie 131 osób, odpłatnie 39 osób).

Szczepienie p/Neisseria meningitidis

W 2019 roku zaszczepiono p/Neisseria meningitidis 202 osoby, w tym:

- w przedziale wiekowym od 0 do 19 r. ż. - 194 osoby,
- w przedziale od 20 r.ż. i powyżej - 8 osób.

W porównaniu do poprzedniego roku sprawozdawczego zmniejszyła się liczba zaszczepionych osób p/Neisseria meningitidis o 87.

Szczepienie p/wirusowemu zapaleniu wątroby typu A

W roku sprawozdawczym zwiększyło się zainteresowanie odpłatnymi szczepieniami p/ WZW typu A. W 2019r. zaszczepiło się 35 osób, jest to o 6 osób więcej w porównaniu do roku 2018 (29).

Szczepienia p/wirusowemu zapaleniu wątroby typu A przedstawiają się następująco:

- w przedziale od 0 do 19 r.ż. – 7 osób,

- w przedziale od 20 r.ż. i powyżej - 28 osób.

Szczepienie p/biegunce rotawirusowej

W roku sprawozdawczym nieznacznie zwiększyła się liczba dzieci zaszczepionych doustną szczepionką p/biegunce rotawirusowej. Ogółem zaszczepiono 212 dzieci, jest to o 3 dzieci więcej w odniesieniu do roku 2018 (209).

Szczepienia p/HPV

W 2019 roku w Gminie Miejskiej Głogów w dalszym ciągu realizowany jest program zdrowotny w zakresie profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na lata 2013 - 2020. W roku sprawozdawczym zaszczepiono ogółem 139 dziewcząt. Wdrożenie wieloletniego programu edukacyjnego połączonego z wykonywaniem szczepień ochronnych p/HPV u nastolatek obniży w przyszłości zachorowalność na raka szyjki macicy u kobiet.

Szczepienia p/grypie

W 2019 roku Gmina Miejska Głogów nadal realizowała program polityki zdrowotnej w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla osób powyżej 65 roku życia. Realizatorem zadania był Głogowski Szpital Powiatowy Sp. z o. o. W ramach programu zdrowotnego zaszczepiło się 344 osób z terenu powiatu głogowskiego.

Zadania problemowe z zakresu szczepień ochronnych

Problemem staje się wzrastająca z roku na rok liczba rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od wykonania obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym. Decyzje o nieszczepieniu dzieci mają związek z działaniami ruchów antyszczepionkowych, zdaniem których szczepienie dzieci jest złe i niepożądane oraz doniesieniami w mediach o szkodliwości szczepień (Tabela nr 1).

W ramach nadzoru nad wykonawstwem szczepień w 2019 roku stwierdzono, iż na terenie powiatu głogowskiego 1,2 - krotnie wzrosła liczba rodziców/opiekunów prawnych nie wyrażających zgody na rozpoczęcie lub kontynuowanie obowiązkowych szczepień ochronnych u swoich dzieci w stosunku do roku 2018.

Tabela nr 1. Liczba rodziców/ opiekunów prawnych którzy odmawiają szczepień ochronnych u dzieci zgodnie z kalendarzem szczepień w latach 2015 – 2019.

Przyczyna odmowy	Liczba rodziców/ opiekunów prawnych którzy odmawiają szczepień ochronnych u dzieci				
	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Wpływ ruchów antyszczepionkowych	70	97	91	116	142

Ogółem na dzień 31.12.2019r. w wykazie osób prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych swoich dzieci zarejestrowano **142** osoby odporne. Jest to o **26** przypadków więcej w stosunku do 2018 roku (**116**).

W związku z nie realizowaniem przez rodziców/opiekunów prawnych obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci zgodnie z kalendarzem szczepień Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wystosował **22** pisma w celu ponownego przeanalizowania, zastanowienia się oraz podjęcia decyzji o zaszczepieniu dzieci, przeprowadził **12** indywidualnych lub telefonicznych rozmów z rodzicami mających na

celu uświadomienie zagrożeń zdrowotnych jakie mogą wyniknąć w sytuacji nieszczepienia dziecka, wystosował 16 wezwań do opiekunów prawnych w celu pouczenia o obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym oraz wysłał 35 upomnień obligujących do realizacji ustawowego obowiązku szczepienia w terminie 7 dni, z informacją o wdrożeniu postępowania egzekucyjnego w sytuacji niedopełnienia ww. obowiązku.

Na osoby, które nie wywiązały się z ustawowego obowiązku szczepień pomimo przesłanych wezwań i upomnień PPIS w Głogowie nałożył 43 tytuły wykonawcze i wnioski, które następnie przekazano do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu jako właściwego organu egzekucyjnego w celu wszczęcia egzekucji administracyjnej.

W wyniku podjętych działań przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głogowie 5 opiekunów prawnych wznowiło szczepienia u dziecka.

NIEPOŻĄDANY ODCZYN POSZCZEPIENNY

W 2019 roku na terenie powiatu głogowskiego odnotowano i zarejestrowano w Powiatowym Rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych **8 przypadków NOP**, które dotyczyły:

- odczyn w postaci reakcji miejscowej, tj. wysypki drobnoplamistej, odropodobnej na tułowi, który wystąpił u 14-miesięcznej dziewczynki po podaniu szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce – MMR,
- odczyn w postaci reakcji ogólnej, tj. gorączka powyżej 38,5°C utrzymującą się do 24 godz. oraz reakcja miejscowa w postaci rumienia o wielkości 8-9 cm oraz obrzęk i bolesność w miejscu wstrzyknięcia, który wystąpił u 23-miesięcznego chłopca po podaniu szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, zakażeniu *Haemophilus influenzae* typu b, wzv typu B – INFANRIX HEXA,
- odczyn w postaci reakcji ogólnej, tj. nieutulonego ciągłego płaczu ponad 3 godziny oraz wymioty, który wystąpił u 2-miesięcznego chłopca po podaniu szczepionki przeciwko zakażeniu *Haemophilus influenzae* typ b oraz przeciwko pneumokokom – Act HIB, SYNFLORIX,
- odczyn w postaci reakcji miejscowej, tj. rumień o średnicy ok. 8x8 cm, obrzęk, który wystąpił u 18-miesięcznego chłopca po podaniu szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, zakażeniu *Haemophilus influenzae* typu b, wzv typu B – INFANRIX HEXA,
- odczyn w postaci reakcji miejscowej, tj. rumień o średnicy ok. 1,5x1,5 cm, wybroczyny skórne ograniczone do kończyn, który wystąpił u 2-miesięcznego chłopca po podaniu szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi – DTP,
- odczyn w postaci reakcji miejscowej, tj. rumień o średnicy ok. 2,5x3 cm, żółtawy strup łuszczący się, który wystąpił u miesięcznego chłopca po podaniu szczepionki przeciwko gruźlicy – BCG,
- odczyn w postaci reakcji miejscowej, tj. nasilone powiększenie węzłów chłonnych, w dole pachowym lewym powiększony węzeł chłonny o średnicy ok 3 cm, niebolesny, który wystąpił u 2-miesięcznej dziewczynki po podaniu szczepionki przeciwko gruźlicy – BCG,
- odczyn w postaci reakcji ogólnej, tj. epizod kilkusekundowego drżenia całego ciała, drgawki oraz biegunka, który wystąpił u 5-miesięcznego chłopca po podaniu

szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz zakażeniu *Haemophilus influenzae* typ b – INFANRIX IPV, Act HIB.

Z powyższych odczynów 7 zostało zakwalifikowanych jako łagodne a 1 odczyn został zakwalifikowany jako poważny.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010r. w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania (Dz. U. z 2010 r. Nr. 254, poz. 1711 z późn. zm.) oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 17.05.2018r. znak pisma: GIS-EP-SO-074-00002/WE/18 przekazał informacje o zgłoszeniu niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP) Dolnośląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu we Wrocławiu, Urzędowi Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Wydział Monitorowania Niepożądanych Działań Produktów Leczniczych w Warszawie oraz Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie.

3) Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W 2019 roku skontrolowano 66 obiektów, spośród 106 ujętych w ewidencji obiektów Sekcji Epidemiologii, tj. 62% ogółu. W większości skontrolowanych podmiotów leczniczych stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Przeprowadzono łącznie 85 kontroli sanitarnych w 5 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości. Za stwierdzone podczas czynności kontrolnych uchybienia nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 500,00 złotych.

Występujące uchybienia, nieprawidłowości podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

a) Przedsiębiorstwo Lecznicze „GeriaMed”

Podczas kontroli w torbach wyjazdowych pielęgniarek stwierdzono nieaktualne daty ważności sterylnej sprzętu medycznego jednorazowego użytku.

Nieprawidłowości zostały usunięte podczas kontroli. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wydał decyzję administracyjną nakazującą opłatę za negatywną kontrolę.

b) Laboratorium Analiz Lekarskich „ALAB”

Kontrola wykonana w ramach dochodzenia epidemiologicznego w związku z zachorowaniem na ostre WZW typu C. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieaktualnych dat ważności sterylnej sprzętu jednorazowego użytku oraz sprzętu medycznego utrzymanego w nienależytym stanie sanitarno-technicznym (popękana tapicerka podłokietników fotela do poboru krwi).

Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wydał decyzję administracyjną nakazującą opłatę za negatywną kontrolę.

c) Laboratorium Analiz Lekarskich „ALAB”- Punkt Poboru

Kontrola wykonana w ramach dochodzenia epidemiologicznego w związku z zachorowaniem na ostre WZW typu C. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące sprzętu medycznego utrzymanego w nienależytym stanie sanitarno-technicznym (popękana tapicerka podłokietników fotela do poboru krwi) oraz pomieszczenia Punktu Poboru utrzymanego w niewłaściwym stanie sanitarno-

technicznym (połączenie ścian i podłogi uniemożliwiające mycie i dezynfekcję oraz brudne ściany).

W związku z powyższym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wydał decyzję administracyjną nakazującą odnowienie powłok malarskich ścian w gabinecie zabiegowym oraz wykonanie połączeń ścian i podłogi w sposób umożliwiający mycie i dezynfekcję. Ponadto, wydano decyzję administracyjną nakazującą opłatę za negatywną kontrolę.

Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

d) „Miedziowe Centrum Zdrowia” S.A. w Lubinie, Przychodnia w Głogowie

W zakładzie rehabilitacji w sali gimnastycznej, sprzęt rehabilitacyjny utrzymany był w nienależytym stanie sanitarno-technicznym, co uniemożliwiało mycie i dezynfekcję (popękana tapicerka siedziska dwóch rowerków stacjonarnych oraz łóżka zabiegowego). W kabinie nr 5 sprzęt rehabilitacyjny utrzymany w nienależytym stanie sanitarno-higienicznym (popękana tapicerka podglówka kozetki rehabilitacyjnej). W kabinie nr 2 zakurzona była powierzchnia stolika, na którym stał środek do dezynfekcji rąk i środek do dezynfekcji powierzchni.

W związku z powyższymi nieprawidłowościami, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wydał decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-technicznego zakładu rehabilitacji. Ponadto, wydano decyzję administracyjną nakazującą opłatę za negatywną kontrolę.

Podczas kontroli sprawdzającej potwierdzono usunięcie wszystkich nieprawidłowości.

e) Klinika Okulistyczna „Vita-Med” Sp. z o.o.

Nieprawidłowości dotyczyły nieaktualnych dat ważności jednorazowego, sterylnego sprzętu medycznego umiejscowionego na wózku anestezjologicznym w sali wybudzeń. W czasie kontroli usunięto nieprawidłowości.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie wydał decyzję administracyjną nakazującą opłatę za negatywną kontrolę.

II. SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

1. Kierunek działania

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie prowadzi ustawowy nadzór nad bezpieczeństwem żywności w oparciu o określone przepisy prawa. Zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej – operatorach żywności. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany jest według jednolitych kryteriów urzędowej kontroli żywności.

W roku 2019 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu głogowskiego znajdowało się **928** zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz **12** miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Wszystkie działania w zakresie nadzoru nad tymi obiektami zmierzały do zapewnienia skutecznego systemu urzędowej kontroli nad bezpieczeństwem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków znajdujących się w obrocie.

2. Działalność kontrolno-represyjna

1.	Liczba przeprowadzonych kontroli	628
2.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (merytorycznych)	357
3.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (płatniczych)	218
4.	Liczba wydanych postanowień	6
5.	Liczba wystawionych mandatów	47
6.	Kwota mandatów	8850 zł
7.	Liczba wydanych tytułów wykonawczych	4

3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego

Strukturę i liczbę objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głogowie obiektów żywnościowo-żywnościowych w latach 2018 i 2019 przedstawiono w niżej zamieszczonej tabeli:

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba obiektów		Kierunek zmian
	Rok 2018	Rok 2019	
Obiekty produkcji żywności (piekarnie, ciastkarnie)	73	78	+5
- w tym inne wytwórnie żywności	57	61	+4
Obiekty obrotu żywnością (sklepy, kioski)	619	610	-9
Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego (bary, restauracje, zakłady małej gastronomii)	158	155	-3
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	80	85	+ 5

(stołówki szkolne, przedszkolne, żłobkowe)			
Miejsca obrotu przedmiotami użytku	10	12	+ 2
Obiekty ogółem	940	940	0

Jak wynika z przedstawionej tabeli, liczba obiektów w roku 2019 w stosunku do roku ubiegłego nie uległa zmianie.

Największy wzrost odnotowano w grupie obiektów produkcji żywności, jak również w grupie żywienia zbiorowego zamkniętego.

W 2019r. przeprowadzono łącznie 628 (2018r. - 632) kontroli sanitarnych w 401 obiektach żywnościowo-żywnościowych, obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz miejscach obrotu kosmetykami.

W 2019r. nie zaszła konieczność składania wniosków do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu o nałożenie kar pieniężnych.

4. Stan sanitarny grup obiektów

1) Zakłady produkcji żywności

W roku 2019 w ewidencji znajdowało się **17** zakładów z tej grupy obiektów. Najliczniejszą grupę zakładów produkcyjnych stanowiły piekarnie. Cztery piekarnie równoległe z produkcją pieczywa produkują również wyroby ciastkarskie. W dwóch ciastkarniach sezonowo produkowane są lody w ograniczonych ilościach.

W 2019r. w rejestrze zakładów nadzorowanych przez PIS powiatu głogowskiego znajdowało się **6 piekarni**, w których przeprowadzono **19** kontroli sanitarnych.

Najczęściej stwierdzane podczas kontroli nieprawidłowości to:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych oraz socjalno-sanitarnych,
- wyeksploatowany i zniszczony sprzęt pomocniczy i urządzenia produkcyjne,
- brak zachowanej czystości w pomieszczeniach zakładu,
- niezachowanie segregacji asortymentowej,
- obecność żywych owadów latających,
- brak badań produkowanych wyrobów gotowych oraz opracowanych procedur określających w ramach weryfikacji systemu HACCP częstotliwość i zakres badań wyrobów gotowych,
- nieprawidłowe znakowanie wprowadzanych do obrotu handlowego wyrobów gotowych,
- brak informacji dla konsumenta końcowego o stosowaniu środków spożywczych zawierających w składzie barwniki, które mogą mieć szkodliwy wpływ na aktywność i skupienie uwagi u dzieci,
- brak do wglądu systematycznych i udokumentowanych zapisów potwierdzających stosowanie dobrej praktyki produkcyjnej, dobrej praktyki higienicznej i systemu HACCP,
- brak do wglądu instrukcji dot. stosowania substancji dodatkowych zgodnie z recepturą i ich funkcją technologiczną.
- brak systematycznego przeglądu i weryfikacji opracowanej dokumentacji systemowej.

Za stwierdzone podczas czynności kontrolnych uchybienia z zakresu braku bieżącej czystości, niezachowanie segregacji asortymentowej, obecności żywych owadów latających, braku do wglądu systematycznych i udokumentowanych zapisów

potwierdzających stosowanie dobrej praktyki produkcyjnej, dobrej praktyki higienicznej i systemu HACCP nałożono **3 mandaty karne** na łączną sumę **850,00 zł**.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli sanitarnej nieprawidłowościami w **3 piekarniach** prowadzono postępowania administracyjne, które zakończyły się wydaniem **3 decyzji** w celu:

- poprawy istniejących warunków sanitarno-higienicznych w zakładach,
- zapewnienia prawidłowego znakowania żywności opakowanej i nieopakowanej,
- zamieszczenia wykazu składników z uwzględnieniem barwników do dekoracji tortów,
- udokumentowania jakości zdrowotnej wyrobu gotowego nietrwałego mikrobiologicznie produkowanego w zakładzie zgodnie z procedurą „Badania wyrobów nietrwałych mikrobiologicznie”,
- opracowania instrukcji postępowania w przypadku wyników niezgodnych z kryteriami,
- okazania do wglądu wyniku badania wody zgodnie z opracowaną procedurą zaopatrzenia zakładu w wodę,
- opracowania instrukcji dot. stosowania substancji dodatkowych zgodnie z recepturą i ich funkcją technologiczną.

W trzech piekarniach przeprowadzono **3** oceny poziomu związków polarnych w tłuszczach smażalniczych z urządzeń do smażenia pączków i faworków, w tym 1 ocenę w okresie tzw. „tłustego czwartku”. Badanie ww. tłuszczu przy użyciu szybkiego testu pn. „OleoTest Trust IT” firmy GMB Warszawa wykazało, że zawartość związków polarnych we fryturach nie przekraczała 25%. Przeprowadzone badania potwierdziły, że producenci regularnie nadzorują temperaturę, czas smażenia oraz w miarę potrzeby wymieniają fryturę na nową. W trakcie prowadzonych kontroli zwracano również uwagę na jakość zdrowotną stosowanych surowców oraz na dokumentację pozwalającą na śledzenie ruchu żywności od surowca do wyrobu gotowego.

W powiecie głogowskim zarejestrowano **4 ciastkarnie**, w których przeprowadzono **12** kontroli sanitarnych.

Najczęściej stwierdzane podczas kontroli nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- nieprawidłowego stanu technicznego pomieszczeń produkcyjnych,
- wyeksploatowanego i zniszczonego sprzętu pomocniczego i urządzeń produkcyjnych,
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń zakładu i wyposażenia,
- braku środków sporobójczych,
- nieprawidłowego przechowywania surowców i wyrobów gotowych (brak zachowanej segregacji asortymentowej),
- braku do wglądu systematycznych i udokumentowanych zapisów wynikających z opracowanych w zakładzie instrukcji GHP/GMP i systemu HACCP,
- niewłaściwych warunków przechowywania wyrobów gotowych,
- braku ręczników jednorazowych do higienicznego osuszania rąk,
- nieprawidłowego znakowania wyrobów gotowych dot. wykazu składników oraz wykazu składników powodujących alergie,
- braku informacji dla konsumenta końcowego o stosowaniu środków spożywczych zawierających w składzie barwniki, które mogą mieć szkodliwy wpływ na aktywność i skupienie uwagi u dzieci.

Za stwierdzone nieprawidłowości w 1 zakładzie nałożono **1 mandat karny** na łączną kwotę **300,00 zł**.

W roku 2019 prowadzono postępowanie administracyjne wobec **1 przedsiębiorcy** prowadzącego działalność w ciastkarni. Wydano:

- 1 decyzję administracyjną, w celu poprawy istniejących warunków sanitarno-higienicznych w zakładzie oraz zweryfikowania dokumentacji GHP/GMP,
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny w związku z niewykonaniem ww. obowiązków decyzji administracyjnej,
- 1 postanowienie o umorzenie grzywny w związku z potwierdzeniem wykonania ww. obowiązków.

Ponadto w tej grupie obiektów wydano:

- 1 decyzję zatwierdzenia bezwarunkowego środka transportu,
- 1 decyzję zatwierdzenia bezwarunkowego,
- 1 decyzję zmieniającą w części dot. zakresu prowadzonej działalności.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i jakością tłuszczu przeznaczonych do zanurzeniowego smażenia wyrobów ciastkarskich, przeprowadzono 2 oceny tłuszczu smaźalniczego, w tym 1 ocenę w okresie tzw. „tłustego czwartku” za pomocą testu na zawartość związków polarnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono. W trakcie prowadzonych kontroli zwracano również uwagę na jakość zdrowotną stosowanych surowców oraz na dokumentację pozwalającą na śledzenie ruchu żywności od surowca do wyrobu gotowego.

W 2019r. nadzorem objęto **1 wytwórnię lodów**, w której przeprowadzono 2 kontrole sanitarne.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- braku realizacji instrukcji szkolenia personelu,
- niezgodnej z określoną w zakładowej dokumentacji, częstotliwości przeprowadzania badań mikrobiologicznych wody,
- nie uwzględnienia w przedstawionej do wglądu dokumentacji systemu HACCP opisu produktów wyrobów gotowych dla lodów, nie uwzględnienia czasu pasteryzacji w analizie zagrożeń dla lodów oraz braku instrukcji kontroli parametrów procesu pasteryzacji masy lodowej,
- braku instrukcji nadzoru nad substancjami dodatkowymi z uwzględnieniem stosowania past do produkcji lodów, w których składzie stosowane są m.in. barwniki, które mogą mieć szkodliwy wpływ na aktywność i skupienie uwagi u dzieci (np. E 129 – czerwień allura jest w składzie pasty do lodów o smaku truskawkowym).

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli sanitarnej nieprawidłowościami w 1 wytwórni lodów prowadzono postępowanie administracyjne. Za stwierdzone podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowości nałożono **1 mandat karny na kwotę 100,00 zł**.

W rejestrze zakładów nadzorowanych przez urzędową kontrolę żywności PIS powiatu głogowskiego wykazano **5 automatów do lodów**, w których w 2019r. przeprowadzono łącznie **6 kontroli**. Cztery zakłady prowadzą wyłącznie sezonową produkcję lodów z automatu, a jeden prowadzi dodatkowo w sezonie jesienno-zimowym działalność typu „fast food”. Lody sprzedawane są w kubkach waflowych i rożkach. Stan techniczny i porządkowy tych zakładów nie budził zastrzeżeń.

W roku 2019 wydano **1 decyzję administracyjną** zatwierdzenia bezwarunkowego w zakresie produkcji i sprzedaży shake’ów z automatu oraz sprzedaży lodów gałkowych i sorbetów. W roku 2019 w wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w automatach do lodów nie stwierdzono nieprawidłowości.

2) Obiekty obrotu żywnością

Obiekty obrotu żywnością to najliczniejsza grupa obiektów branży żywnościowej zarejestrowanych na terenie powiatu głogowskiego. Obejmuje ona zarówno obiekty duże, tj. hiper i supermarkety oraz małe sklepy, kioski spożywcze, hurtownie, obiekty ruchome i tymczasowe (stragany, handel obwoźny), środki transportu żywności i inne obiekty obrotu żywnością sprzedające dodatkowo, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, niewielkie ilości trwałych mikrobiologicznie produktów spożywczych w opakowaniach jednostkowych producentów.

W 2019 roku do grupy obiektów obrotu zakwalifikowano **610** zakładów (w roku 2018 – **619**), w tym:

- 236 sklepów spożywczych (w tym: 25 super i hipermarketów),
- 50 kiosków spożywczych,
- 12 magazynów hurtowych,
- 56 obiekty ruchome i tymczasowe,
- 155 środków transportu żywności,
- 101 innych obiektów obrotu żywnością.

Sklepy spożywcze stanowią najliczniejszą grupę obiektów obrotu żywnością nadzorowanych przez pracowników Sekcji BŻiŻ w Głogowie. W tej grupie obiektów znajduje się **25** hiper i supermarketów, co stanowi **10,6%** ogólnej liczby sklepów spożywczych. Pozostałe obiekty z tej grupy, to średnie i małe sklepy zlokalizowane na osiedlach mieszkaniowych i na terenach wiejskich.

Skontrolowano **105** sklepów, tj. 44,5%, w tym **25** super- i hipermarketów.

W 2019r. przeprowadzono 214 kontroli i rekontroli sklepów spożywczych (w tym: 83 super- i hipermarketów), w tym 36 kontroli interwencyjnych (w tym: 13 w super- i hipermarketach) w związku z:

- otrzymanymi pismami dotyczącymi powiadomień w ramach systemu RASFF (29 kontroli),
- otrzymanymi pismami dotyczącymi powiadomień w ramach RAPEX (1kontrola),
- sygnałami klientów dot. niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, złego stanu sanitarno-porządkowego otoczenia zakładu oraz obecności szkodników (6 kontroli).

Wszystkie interwencje były załatwiane terminowo. Zasadność zgłaszanych zarzutów potwierdziła się w przypadku 2 wniosków. Za stwierdzone naruszenia wymagań sanitarno-higienicznych nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę **200,00 zł**.

Ponadto podczas kontroli stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- brak aktualnego wyniku badania wody,
- ślady obecności szkodników,
- brak do wglądu orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych osób dokonujących sprzedaży środków spożywczych,
- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętów,
- brak segregacji asortymentowej wprowadzanych do obrotu środków spożywczych;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych nieoznakowanych, po upływie terminu przydatności do spożycia bądź daty minimalnej trwałości;

- nieprawidłowa gospodarka odpadami,
- brak do wglądu systematycznych i udokumentowanych zapisów wynikających z opracowanych w zakładzie instrukcji GHP/GMP i systemu HACCP.

W opisywanym okresie sprawozdawczym właścicieli/pracowników sklepów ukarano **15** mandatami karnymi na sumę **2 350,00 zł**. W celu uzyskania poprawy stanu sanitarno-technicznego sklepów prowadzono postępowania administracyjne, w wyniku których wydano ogółem **42 decyzje**, w tym:

- **32** decyzje nakazujące związane z naruszeniem wymagań prawa żywnościowego, dotyczące:
 - złego stanu technicznego pomieszczeń i urządzeń,
 - nieprawidłowego znakowanie lub braku wykazów składników dla wszystkich produkowanych wyrobów gotowych oraz w przedstawionych do wglądu wykazach nieprawidłowo wyszczególnionych substancji powodujące alergie lub reakcje nietolerancji,
 - braku weryfikacji zakładowej dokumentacji kontroli wewnętrznej z zakresu zasad GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- **3** decyzje umarzające wszczęte postępowanie administracyjne,
- **6** decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków wynikających z wcześniej wydanych decyzji, w tym 1 dot. „super- i hipermarketu”,
- **1** decyzję wygaśnięcia.

Ponadto wydano:

- 20** decyzji zatwierdzenia bezwarunkowego, w tym 1 dot. super-i hipermarketu,
- 28** decyzji wykreślenia, w tym 2 dot. super-i hipermarketów,
- 14** decyzji zmieniających zatwierdzenie bezwarunkowe, w tym 6 w zakładach obrotu: super-i hipermarketach.

W 2019r. skontrolowano **4 kioski spożywcze** spośród **50** zewidencjonowanych w rejestrze.

Kontrolą objęto **2** kioski sprzedające mięso na targowiskach oraz **1** kiosk sprzedający na terenie targowisk inne środki spożywcze oraz **1** kiosk ogólnospożywczy usytuowany na terenie miasta.

Łącznie przeprowadzono **5** kontroli sanitarnych zakładów w tej grupie obiektów, w tym **1** kontrolę interwencyjną w ramach systemu RASFF. W opisywanym okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli interwencyjnych na wniosek klientów.

Klasyfikację sanitarną na arkuszu oceny stanu sanitarnego przeprowadzono w **1** zakładzie. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2019r. wydano:

- 1** decyzję umorzenia wszczętego postępowania administracyjnego,
- 5** decyzji wykreślenia z „*Rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej*”.

W roku sprawozdawczym 2019, liczba nadzorowanych **magazynów hurtowych** wynosiła **12**. W dalszym ciągu w nadzorowanych hurtowniach prowadzono działalność w zakresie wprowadzania do obrotu: mrożonych owoców, warzyw i wyrobów kulinarnych, mięsa i wędlin, mleka i jego przetworów, przetworów rybnych, świeżych owoców i warzyw oraz środków ogólnospożywczych, w tym wyrobów alkoholowych i bezalkoholowych.

Skontrolowano **10** magazynów hurtowych, w których łącznie przeprowadzono **17** kontroli sanitarnych. W **4** zakładach przeprowadzono kontrole interwencyjne w ramach powiadomień systemu RASFF. Na podstawie arkusza stanu sanitarnego oceniono **7** hurtowni, żaden z kontrolowanych obiektów nie został uznany jako niezgodny z wymaganiami. Wszystkie zakłady w tej grupie obiektów posiadają wdrożone zasady GHP/GMP. W **9** hurtowniach wdrożono system HACCP, natomiast w pozostałych **3** zakładach z uwagi na zakres prowadzonej działalności oraz korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedury HACCP w małych przedsiębiorstwach, uznano za wystarczające do kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności przestrzeganie zasad GHP i GMP.

W związku ze stwierdzanymi podczas bieżącego nadzoru sanitarnego nieprawidłowościami wydano:

- **2** decyzję zatwierdzenia bezwarunkowego,
- **1** decyzję administracyjną dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń,
- **1** decyzję zmieniającą termin realizacji obowiązków wynikających z wcześniej wydanych decyzji.

Ponadto wydano:

- **1** decyzję zmieniającą zatwierdzenie bezwarunkowe,
- **3** decyzje wykreślenia z rejestru, w tym **2** decyzje dot. środków transportu zatwierdzonych w ramach zatwierdzania hurtowni.

Zarejestrowano **56** obiektów **ruchomych i tymczasowych**. Skontrolowano **11** zakładów, w których łącznie przeprowadzono **12** kontroli sanitarnych. Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono **3** zakłady. Obiektów niezgodnych z wymaganiami nie stwierdzono. **55** zakładów posiada wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast **20** zakładów wdrożony system HACCP.

W ramach wspólnych kontroli z Inspekcją Weterynaryjną przeprowadzono **1** kontrolę autoklepu dotyczącą afrykańskiego pomoru świń (ASF) u trzody chlewnej oraz u dzików, nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2019r. wydano ogółem **10** decyzji:

- **4** zatwierdzenia bezwarunkowego, w tym:
- **3** dot. ruchomych punktów gastronomicznych,
- **1** dot. straganu owocowo-warzywnego na terenie targowiska,
- **3** decyzje zatwierdzenia warunkowego,
- **1** przedłużająca zatwierdzenie warunkowe,
- **2** decyzje wykreślenia zakładów z „*Rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej*”.

W 2019 r. w tej grupie zakładów nie nakładano mandatów karnych.

Liczba zarejestrowanych w powiecie głogowskim indywidualnych środków transportu żywności wynosi **155** podobnie jak w roku ubiegłym.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono **61** kontroli środków transportu, co stanowi **39%** kontrolowanych zakładów. Wszystkie środki transportu spełniały wymagania higieniczno-sanitarne. wydano **61** decyzji zatwierdzenia bezwarunkowego.

Zakłady produkujące oraz wprowadzające żywność do obrotu posiadają na ogół własne środki transportu, utrzymane w dobrym stanie technicznym i przeznaczone wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych.

W 2019 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu głogowskiego ujęto **101 innych obiektów obrotu żywnością** prowadzących działalność m.in. w: supermarketach drogeryjnych, punktach sprzedaży przy stacjach paliw, aptekach, sklepie medycznym, księgarniach, sklepach zielarskich.

Skontrolowano **15** tego typu obiektów, w których przeprowadzono łącznie **19** kontroli sanitarnych, w tym **11** interwencyjnych. Kontrole interwencyjne dotyczyły działań nadzorujących wycofywanie produktów niebezpiecznych w ramach systemu RASFF (**10** kontroli) oraz systemu RAPEX (**1** kontrola), oceny znakowania suplementów diety oraz oceny zgodności produktu kosmetycznego z obowiązującymi wymogami w zakresie składu i oznakowania.

Nieprawidłowości w tej grupie zakładów nie stwierdzono.

Ogółem wydano **7** decyzji, w tym:

- **1** decyzję zatwierdzenia bezwarunkowego,
- **6** decyzji wykreślenia z „Rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej”.

W opisywanym okresie nie dokonywano ocen stanu sanitarnego „Innych obiektów obrotu żywnością”. 32 zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, a 3 zakłady wdrożony system HACCP.

3) Obiekty żywienia zbiorowego

W roku sprawozdawczym sprawowano nadzór sanitarny nad **240** zakładami żywienia zbiorowego (w roku 2018- 238), w tym:

- **155** zakładami żywienia zbiorowego otwartego,
- **85** zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego.

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

W ciągu roku skontrolowano **86** zakładów.

W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie **145** kontroli sanitarnych, w tym **6** kontroli interwencyjnych, z których **2** przeprowadzono w zakładach małej gastronomii.

Składane przez konsumentów wnioski (głównie anonimowe) najczęściej dotyczyły:

- złego stanu sanitarnego zakładów,
- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych,
- niehigienicznego serwowania środków spożywczych,
- niewłaściwego postępowania z odpadami.

W przypadku 4 zgłoszonych wniosków, które okazały się zasadne nałożono **4** mandaty karne na kwotę **900,00zł.** (w tym 1 mandat w zakładzie małej gastronomii na kwotę 100zł.).

W okresie sprawozdawczym w **17** zakładach żywienia zbiorowego otwartego, w tym w **3** zakładach małej gastronomii w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych sprawdzano zawartość związków polarnych w tłuszczach smażalniczych, przy użyciu szybkiego testu pn. „OleoTest Trust IT” firmy GMB Warszawa. Jakość tłuszczu nie budziła zastrzeżeń.

W czasie kontroli kompleksowych sprawdzano czy podmioty działające na rynku spożywczym na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą zapewniają zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego w zakresie identyfikowalności.

Ponadto stwierdzono, że w skontrolowanych zakładach przestrzegany jest zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych oraz w sali konsumpcyjnej. Informacje o zakazie palenia znajdują się w widocznych miejscach.

W okresie sprawozdawczym za stwierdzone w czasie czynności kontrolnych nieprawidłowości nałożono łącznie **25** mandatów karnych na sumę **4800,00 zł**, w tym **3** mandaty na sumę **350,00 zł** w grupie zakładów małej gastronomii.

Mandaty karne nakładano m.in. za:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętów,
- nieprawidłowe przechowywanie naczyń stołowych, m. in. w brudnej szafie przelotowej; na półce pod blatem barowym, przy brudnym pojemniku na odpady,
- przeprowadzanie procesów produkcyjnych niezgodnie z instrukcjami ujętymi w dokumentacji GHP/GMP oraz systemu HACCP, m.in. przeprowadzanie dezynfekcji jaj w sposób niezgodny z instrukcją obowiązującą w zakładzie,
- wykonywanie czynności produkcyjnych w pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, m.in. dezynfekcja jaj w kuchni zamiast w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw, obieranie brudnych warzyw w pomieszczeniu kuchni,
- brak zachowanej segregacji asortymentowej przy magazynowaniu surowców, półproduktów i wyrobów gotowych w urządzeniach chłodniczych,
- przechowywanie żywności w przypadkowych miejscach, w sposób niezgodny z wymaganiami producentów oraz wbrew zasadom GHP/GMP,
- brak znakowania, możliwości identyfikacji oraz ustalenia źródła pochodzenia nieopakowanych środków spożywczych,
- niewłaściwe przechowywanie opakowań przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- niewłaściwe przechowywanie odzieży ochronnej personelu (w przypadkowych miejscach, bez zachowania segregacji),
- brak do wglądu w czasie kontroli orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników,
- brak możliwości mycia rąk,
- niestosowanie w praktyce zasad GHP/GMP i systemu HACCP, w tym brak zapisów z czynności wynikających z opracowanej dokumentacji,
- prowadzenie monitoringu szkodników niezgodnie z częstotliwością ustaloną w dokumentacji wewnętrznej zakładu,
- brak do wglądu informacji przeznaczonych dla konsumentów finalnych, dotyczących znakowania wydawanych potraw, z wyszczególnieniem składników powodujących alergie lub reakcje nietolerancji,
- brak udokumentowanej jakości zdrowotnej produkowanych w zakładzie wyrobów gotowych,
- brak środków do mycia i dezynfekcji rąk oraz środków do ich higienicznego osuszania.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego (barach i restauracjach) wydano ogółem **105** decyzji administracyjnych merytorycznych, związanych z naruszeniem wymagań prawa żywnościowego, w tym:

a) **66** związanych z naruszeniem wymagań prawa żywnościowego tj.:

- **34** decyzje nakazujące, które dotyczyły:

- poprawy stanu technicznego pomieszczeń i urządzeń,
- opracowania procedury określającej częstotliwość i zakres badania wyrobu gotowego nietrwałego mikrobiologicznie w ramach weryfikacji systemu HACCP oraz przedstawienia wyniku badania laboratoryjnego produktu gotowego,
- przedstawienia aktualnego wyniku badania jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- zapewnienia prawidłowego znakowania produkowanych w zakładzie wyrobów gotowych bez opakowania lub pakowanych na życzenia konsumenta, w zakresie podania wykazu składników oraz składników powodujących alergię lub reakcję nietolerancji, używanych do produkcji wyrobów gotowych,
- **11** decyzji umarzających postępowanie administracyjne z uwagi na stwierdzoną bezprzedmiotowość postępowania,
- **3** decyzje zmieniające termin realizacji obowiązków wynikających z wcześniej wydanych decyzji,
- **10** decyzji zatwierdzenia warunkowego,
- **1** decyzję wygaszającą wszczęte postępowanie administracyjne z uwagi na jego bezprzedmiotowość,
- **7** decyzji przedłużających zatwierdzenie warunkowe,
- b) **16** decyzji zatwierdzenia bezwarunkowego,
- c) **4** decyzje zmieniające zatwierdzenie bezwarunkowe,
- d) **19** decyzji wykreślenia z „Rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Właściciele kontrolowanych zakładów usuwali na bieżąco stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości, w tym w ustalonym terminie obowiązki zawarte w wydanych decyzjach. Wyjątek stanowią **2** zakłady żywienia zbiorowego otwartego (w tym **1** zakład małej gastronomii), w których wystawiono: **2** tytuły wykonawcze i **2** postanowienia o nałożeniu grzywny na kwotę **800 zł**, w związku z niewykonaniem przez zobowiązanych przedsiębiorców obowiązków nałożonych w drodze decyzji. Decyzje przedłużające termin wykonania zaleceń wydano dla **3** zakładów żywienia zbiorowego otwartego.

W 2019r. zatwierdzono **16** zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym **6** zakładów małej gastronomii. Nie zaszła konieczność składania wniosków do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu o nałożenie kar pieniężnych.

W powiecie głogowskim w 2019r. pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się **65 zakładów małej gastronomii (68 - w 2018r.)**, do których zaliczamy przede wszystkim zakłady typu „fast – food” i pijalnie piwa.

Zakłady te prowadzą działalność w zakresie produkcji i sprzedaży posiłków z wykorzystaniem półproduktów mrożonych oraz wyrobów gotowych, poddawanych obróbce termicznej poprzez podgrzewanie potraw w kuchenkach mikrofalowych, bądź opiekania przy użyciu opiekaczy elektrycznych. W części zakładów, z powodu braku możliwości zapewnienia warunków do higienicznego mycia i dezynfekcji naczyń i szkła barowego podawanie odbywa się w naczyniach jednorazowego użytku.

Skontrolowano **18** zakładów, w których przeprowadzono łącznie **26** kontroli.

W okresie sprawozdawczym wydano **30** decyzji administracyjnych merytorycznych w tym:

- 6 decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno-technicznego,
- 1 decyzję przedłużającą termin wykonania obowiązków wynikających z wcześniej wydanej decyzji,
- 4 decyzje zatwierdzenia warunkowego,
- 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne z uwagi na przedmiotowość postępowania,
- 6 decyzji przedłużających zatwierdzenie warunkowe zakładu,
- 6 decyzji zatwierdzenia bezwarunkowego,
- 6 decyzji wykreślenia z „Rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej”.

Za stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości (zły stan sanitarny, nie stosowanie w praktyce zasad GHP/GMP, w tym brak zapisów z czynności wynikających z opracowanej dokumentacji, brak do wglądu orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników, brak zachowanej segregacji asortymentowej przy magazynowaniu surowców, półproduktów i wyrobów gotowych w urządzeniach chłodniczych, niewłaściwe przechowywanie opakowań przeznaczonych do kontaktu z żywnością, niewłaściwe przechowywanie odzieży ochronnej personelu) nałożono 3 mandaty karne na sumę **350,00zł**.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

W 2019 roku zewidencjonowano w tej grupie 85 obiektów, w tym:

- 1 stołówkę pracowniczą,
- 3 bufety przy zakładach pracy,
- 1 blok żywienia w sanatorium,
- 1 stołówkę w domu wczasowym,
- 3 bloki żywienia w domach opieki społecznej,
- 8 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka,
- 22 stołówki szkolne,
- 1 stołówkę w internacie,
- 38 stołówek w przedszkolach,
- 1 stołówkę w zakładzie specjalnym i wychowawczym,
- 5 stołówek w domach dziecka i młodzieży,
- 1 inny zakład żywienia.

W roku 2019 skontrolowano 84 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego.

Zatwierdzono **10** zakładów, tj.:

- 4 stołówki w przedszkolach, do których posiłki dostarczane są w ramach cateringu,
- 1 stołówkę w domu opieki społecznej,
- 5 stołówek w domach dziecka i młodzieży.

W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie **100** kontroli sanitarnych, w tym **1** interwencyjną.

Kontrola interwencyjna została przeprowadzona w związku z pismem Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu w zakresie prowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawie skargi dot. nieprawidłowego nadzoru m.in. nad stołówką. W powyższym zakresie złożona skarga nie potwierdziła się. Za stwierdzone w czasie czynności kontrolnych nieprawidłowości, tj. wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz ich

przechowywanie niezgodnie z wymaganiami producentów nałożono mandat karny na kwotę **300,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym wydano **40 (w 2018r. – 37)** decyzji administracyjnych merytorycznych:

a) 15 decyzji nakazujących dotyczących:

- poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i urządzeń,
- zapewnienia prawidłowego znakowania produkowanych w zakładzie wyrobów gotowych w zakresie wyszczególnienia i określenia składników powodujących alergie lub reakcje nietolerancji użytych do ich przygotowania,
- zapewnienia w planowanym jadłospisie, aby każdego dnia podawane były co najmniej dwie porcje mleka lub produktów mlecznych,
- przeprowadzenia przeglądu oraz weryfikacji dokumentacji w zakresie systemu HACCP,

b) 3 decyzje przedłużające termin realizacji obowiązków wynikających z wcześniej wydanych decyzji,

c) 3 decyzje umarzające wszczęte postępowanie administracyjne,

d) 1 decyzję przedłużającą zatwierdzenie warunkowe,

e) 10 decyzji zatwierdzających zakład bezwarunkowo,

f) 5 decyzji zmieniających zatwierdzenie bezwarunkowe,

g) 3 decyzje wykreślenia zakładów z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Za stwierdzone w czasie czynności kontrolnych nieprawidłowości, tj. wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz ich przechowywanie niezgodnie z wymaganiami producentów nałożono **1** mandat karny na kwotę **300,00 zł**.

4) Żywnienie zbiorowe zamknięte jest szczególnie istotnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla określonych środowisk m.in. dzieci w szkołach i przedszkolach. Zasady racjonalnego żywienia oraz zalecane racje pokarmowe dla różnych grup ludności opracowują (zgodnie z kompetencjami i aktualnym stanem wiedzy) oraz publikują jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia. Przy planowaniu i realizacji żywienia zbiorowego, korzystne jest posługiwanie się modelowymi racjami pokarmowymi, w których podane są ilości poszczególnych grup produktów spożywczych. Dla większości obiektów mają one formę zaleceń oraz spełniają rolę edukacyjną w praktycznej realizacji tego rodzaju żywienia. Oceny sposobu żywienia dokonywane w obiektach, przesyłane są w formie pism do przedsiębiorców odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żywności i jakość żywienia, a także do wiadomości jednostkom nadrzędnym i dyrektorom obiektów.

Na podstawie jadłospisów dekadowych i raportów żywienia podających ilość zużytych produktów spożywczych, zawartość energii i wybranych składników odżywczych obliczono korzystając z programu komputerowego WIKT 2, w którym bazę danych stanowią dane z „Tabel składu i wartości odżywczej produktów i potraw”, a zalecane normy żywienia (zalecane spożycie) opracowane są pod redakcją naukową prof. dr hab. med. Mirosława Jarosza (IŻŻ 2012) zawartość składników odżywczych w poszczególnych posiłkach.

Porównano zawartość składników odżywczych w wydawanych posiłkach do zaleceń Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie dla 75% racji pokarmowej średnioważonej grupy dzieci w wieku od 4 do 6 lat, o masie ciała 19 kg, przy założeniu umiarkowanej

aktywności fizycznej oraz dla 30% racji pokarmowej średnioważonej grupy dzieci w wieku od 10 do 12 lat, o masie ciała 38 kg, przy założeniu umiarkowanej aktywności fizycznej. W analizowanym okresie żywienie dzieci uczęszczających do:

- przedszkola było niezgodne z aktualnymi zaleceniami racjonalnego żywienia z powodu zaniżonej wartości energetycznej oraz zaniżonej wartości odżywczej z powodu niedoboru witaminy C, żelaza oraz wapnia w wydawanych potrawach i napojach. Oceniany jadłospis dekadowy budził zastrzeżenia z powodu zbyt niskiego spożycia warzyw i owoców bogatych w witaminę C, pełnoziarnistego pieczywa, serów twarogowych i podpuszczkowych, napojów mlecznych fermentowanych, kasz, ryb,
- szkoły podstawowej było niezgodne z aktualnymi zaleceniami racjonalnego żywienia z powodu podwyższonego procentowego udziału energii z tłuszczu oraz zaniżonej wartości odżywczej z powodu niedoboru wapnia w wydawanych potrawach i napojach. Z przeprowadzonej analizy wynikało, że zaplanowano posiłki o wartości odżywczej odbiegającej od zalecanych norm z uwagi na niedobory wapnia, co związane było ze zbyt niskim spożyciem mleka i jego przetworów. Analiza udziału procentowej energii z tłuszczów świadczy, iż pod tym względem żywienie było nieodpowiednio zbilansowane energetycznie.

Ponadto, zgodnie z zaleceniami Instytutu Żywienia i Żywności oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, oceniono jadłospisy w:

- 21 stołówkach szkolnych, w tym w 7 zakładach, w których obiady przygotowywane są w systemie cateringowym,
- 6 żłobkach, w tym w 5 zakładach, w których posiłki przygotowywane są w systemie cateringowym,
- 34 stołówkach przedszkolnych, w tym w 12 zakładach, w których posiłki przygotowywane są w systemie cateringowym,
- 2 blokach żywienia w domach opieki społecznej,
- 1 stołówce w internacie szkoły,
- 1 stołówce w zakładzie poprawczym.

Większość jadłospisów była skonstruowana w prawidłowy sposób w zakresie:

- stosowania dodatków owoców, warzyw, źródła pełnowartościowego białka,
- urozmaicenia pod względem zastosowanych technik kulinarnych,
- atrakcyjności pod względem barw, smaków i konsystencji,
- uwzględnienia potrawy z ryb co najmniej raz w tygodniu,
- uwzględnienia porcji produktów zbożowych w posiłkach

Osobom zajmującym się układaniem jadłospisów udzielano instruktażu dot. zasad żywienia dzieci, młodzieży i osób starszych.

Najczęstszą przyczyną niezgodności było:

- niewłaściwe wyszczególnienie wykazu składników powodujących alergie lub reakcje nietolerancji znajdujących się w poszczególnych składnikach wykorzystywanych do produkcji posiłków,
- nie podanie co najmniej dwóch porcji mleka lub produktów mlecznych w ciągu dnia,
- nie podanie 1 porcji ryby w tygodniu,
- oraz brak zapewnienia pełnowartościowego białka w postaci porcji z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych każdego dnia. Ponadto, zalecano

podprawianie produkowanych w zakładzie zup jogurtem zamiast śmietaną, w celu wzbogacenia ich w pełnowartościowe składniki z jednoczesnym ograniczeniem ilości tłuszczu.

Trudności przy ocenie jadłospisów w stołówkach szkolnych związane były z faktem, iż dzieci uczestniczą tylko w jednym posiłku, a w niektórych przypadkach jest to posiłek jednodaniowy.

W ocenianych jadłospisach zalecano, by podjąć kroki zmierzające do:

- zwiększenia udziału różnego rodzaju kasz wśród proponowanych produktów zbożowych,
- uwzględnienia w jadłospisie gramatury poszczególnych składników w wydawanych posiłkach,
- doprecyzowanie jadłospisu o rodzaj zboża występującego w oferowanych produktach,
- zwiększenia udziału roślin strączkowych.

5) Jakość zdrowotna żywności

W roku 2019 kontynuowano kontrole w zakresie oceny znakowania środków spożywczych naszych producentów (6 piekarni, 2 wytwórnie lodów, 3 ciastkarnie). Sprawdzono aktualność terminów przydatności do spożycia/ dat minimalnej trwałości **60** partii surowców stosowanych w tych zakładach oraz **17** substancji dodatkowych. Ponadto oceniono **29** opakowań/etykiet wyrobów gotowych, z czego zakwestionowano znakowanie **16** etykiet.

Znakowanie środków spożywczych sprawdzano także podczas kontroli przeprowadzanych w zakładach obrotu żywnością. Pracownicy urzędowej kontroli żywności Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu głogowskiego sprawdzali aktualność terminów przydatności do spożycia lub dat minimalnej trwałości **1645** środków spożywczych oferowanych w sklepach spożywczych, **165** w hurtowniach oraz **36** produktów żywnościowych wprowadzanych do obrotu w kioskach spożywczych. Zakwestionowano **31** produktów żywnościowych w tym **8** w sklepach i **23** w supermarketach.

Sprawdzano aktualność terminów przydatności do spożycia lub dat minimalnej trwałości **346** środków spożywczych w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, **375** środków spożywczych w barach i restauracjach, w tym **78** w zakładach małej gastronomii. Zakwestionowano **12** produktów żywnościowych w restauracji. Sprawdzano również **27** produktów żywnościowych wprowadzanych do obrotu w tymczasowych punktach sprzedaży na targowiskach.

Ponadto sprawdzano aktualność terminów przydatności do spożycia lub dat minimalnej trwałości **13** suplementów diety, w tym **10** w aptekach i **3** w drogerii.

Pracownicy Sekcji BŻiŻ Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Głogowie przeprowadzili ocenę znakowania **194 środków spożywczych**, w tym w kierunku oceny znakowania pobrano **6** suplementów diety. Ocenie znakowania nie poddano **1** próbki:

- **1** próbki - świeże owoce (truskawki).

Zgodnie z przesłanym planem pobierania próbek w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu na rok 2019 pobrano planowo:

- **182** próbki żywności,
- **5** próbek substancji dodatkowych,
- **4** próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością,

- 3 próbki kosmetyków,
- 12 próbek suplementów diety.

W celu oceny jakości żywności wprowadzanej do obrotu przez rolników z gospodarstw rolnych z terenu Gminy Żukowice w powiecie głogowskim w planie pobierania próbek w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności na rok 2019 uwzględniono pobór 1 próby żywności pochodzenia roślinnego z grupy: świeże owoce (truskawka), w kierunku zawartości metali (ołów, kadm i rtęć). W zakresie badanych parametrów w kierunku zawartości metali wyniki były prawidłowe.

W ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF przesłano 22 powiadomienia o niebezpiecznych produktach żywnościowych oraz materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 16 powiadomień alarmowych oraz 5 powiadomień informacyjnych oraz 1 powiadomienie Głównego Lekarza Weterynarii (NEWS).

Powiadomienia alarmowe obejmowały produkty, w których stwierdzono:

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego benzo(a)pirenu i sumy WWA w suplemencie diety pn. Propolis Plus,
- możliwe zanieczyszczenie fragmentami metalu w produktach pn. GENNUS PLUS wafle kukurydziane solone oraz enerBIO wafle kukurydziane z solą morską,
- obecność szypulek jabłek w produkcie pn. Babydream Baby-Müsli,
- obecność bakterii *Salmonella Anatum* w produkcie pn. Mleko w proszku pełne zawartość tłuszczu 26%,
- obecność bakterii *Salmonella Enteritidis* w produkcie pn. „Mrożony kebab wołowy”,
- obecność bakterii *Salmonella Typhimurium* w produkcie pn. „Gorczyca biała cała”,
- obecność metalowego drutu w produkcie pn. „Griebenschmalz” - smalec
- obecność sydenafilu w suplemencie diety pn. „Total Men”,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu sumy 4 WWA (benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, chryzenu) w suplemencie diety pn. „Spirulina tabletki 150 g”,
- specyficzną migrację pierwszorzędowych amin aromatycznych) w produkcie pn. „Łyżka kuchenna Sella Odelo”,
- obecność kawałków szkła w produkcie pn. „Zupa jarzynowa mieszanka warzywna głęboko mrożona”,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „Żytnie płatki błyskawiczne pełnoziarniste”,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „BASIA Mąka z orkisz pełnoziarnista typ 1850 ”,
- obecność pleśni na powierzchni produktu pn. „Biszkopty z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Juppi”,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu sorbinianu potasu w produkcie pn. „Śliwki suszone PITTED PRUNES TESCO” kraj pochodzenia : Chile,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „Mąka żytnia do wypieku domowego chleba”.

W ramach systemu RASFF otrzymano 5 powiadomień informacyjnych dotyczących:

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu i sumy WWA w suplemencie diety pn. „Propolis Forte o smaku mentolowym”,

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego benzo(a)pirenu i sumy WWA w suplemencie diety pn. „Propolis Forte o smaku pomarańczowym”,
 - stwierdzenie migracji formaldehydu w wyrobach do kontaktu z żywnością naczynia bambusowe pn: „Księżniczka” oraz „Żyrafa”,
 - obecności bakterii z grupy coli w produkcie pn. „Woda źródłana niegazowana Nestle Pure Life”,
 - obecności niedeklarowanego składnika alergennego glutenu w produkcie pn. „Alesto, orzeszki ziemne panierowane w pikantnym cieście o smaku paprykowym”.
- Powiadomienie Głównego Lekarza Weterynarii (NEWS) dotyczyło zakwestionowanego mięsa z uboju bydła pn. ligawa wołowa.
- Ponadto otrzymano pismo PPIS w Legnicy, które dotyczyło wykrycia bakterii *Salmonella Enteritidis* w wymazach z fermy drobiu.

Przeprowadzone działania kontrole w niektórych przypadkach potwierdziły, że kwestionowane produkty znajdują się jeszcze w obrocie handlowym. W większości przypadkach zakłady były poinformowane przez centra dystrybucyjne o konieczności wycofania kwestionowanych produktów przed dniem kontroli. Wszystkie produkty zostały wycofane z obrotu handlowego do producenta lub dystrybutora. Monitorowano proces zabezpieczenia i wycofania partii produktów uznanych za niebezpieczne. Sprawdzano działania podjęte przez podmioty gospodarcze w tym zakresie, kładąc szczególny nacisk na sporządzanie list dystrybucyjnych będących podstawą procesu wycofania z rynku produktów niezgodnych.

6) Rozpatrywanie skarg i wniosków mieszkańców

W roku 2019 Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia odnotowała 13 próśb o interwencję dotyczących:

- sprzedaży przeterminowanych wędlin,
- złego stanu porządkowego otoczenia zakładu,
- sprzedaży pizzy o niewłaściwej, jakości zdrowotnej,
- nieprawidłowych warunków sanitarno-technicznych w zakładzie
- nieprawidłowych praktyk stosowanych w zakładzie dot. produkcji potraw z resztek, (*niezasadna*) oraz nieprawidłowego nadzoru nad zakładem, (*niezasadna*)
- sprzedaży nieprawidłowej jakości napoju,
- braku wykazu składników oraz określenia składników powodujących alergię żywności nieopakowanej oferowanej w zakładzie,
- prowadzenia działalności gastronomicznej w prywatnych pomieszczeniach gospodarczych, (*niezasadna*) x2,
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego zakładu,
- obecności gryzoni w pomieszczeniach sklepu (*niezasadna*).

Na 13 zgłoszonych interwencji 6 było anonimowych, 7 zasadnych, 4 niezasadne, 2 przekazano do właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych. Za stwierdzone naruszenia wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono 6 mandatów karnych na łączną sumę **1100,00 zł**.

Interwencje, które przekazano do właściwych terenowo inspektorów dot.:

- stwierdzenia obecności glutenu w „Pierozkach Basi z kapustą i grzybami – bezglutenowe” przekazano do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Górze właściwego ze względu na producenta ww. pierogów, tj. Zakład Wielobranżowy Barbara Dyba, Klimontów 50, 56-215 Niechlów,

- przypisywania właściwości leczniczych suplementowi diety pn. „ALFLOREX Symbiosys” wprowadzonego do obrotu przez firmę BIOCODEX sp. z o.o., ul.Krakowiaków 34, 02-255 Warszawa, przekazano do właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

Większość wniosków dotyczyło sklepów spożywczych i zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w jednym przypadku kontrola interwencyjna miała miejsce w zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego. Działania podjęte w czasie kontroli sanitarnych przeprowadzanych w związku ze złożonymi wnioskami polegały, w przypadku stwierdzenia obecności w sprzedaży towarów po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości, na spowodowaniu wycofania z obrotu kwestionowanych towarów i ustaleniu przyczyn stwierdzonych niezgodności. Wykonanie zaleceń weryfikowano podczas kontroli sprawdzających.

III. SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ

Kierunki działania:

- 1) Sprawowanie skutecznego nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w kąpieliskach, miejscach wykorzystywanych do kąpieli i w pływalniach oraz ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju *Legionella*.
- 2) Wzmożenie nadzoru nad nieruchomościami oraz środkami transportu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.
- 3) Nadzór nad spełnieniem wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium.

Działalność kontrolno-represyjna

1.	Liczba przeprowadzonych kontroli	203
2.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (merytorycznych)	113
3.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (płatniczych)	6
4.	Liczba wydanych postanowień	35
5.	Liczba wystawionych mandatów	1
6.	Kwota mandatów	200,00

Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego w 2019r.

1) Zaopatrzenie w wodę

Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294). Natomiast nadzór nad jakością wody w pływalniach sprawowano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r. poz. 1616). Wyżej wymienione akty prawne zobowiązują właścicieli/zarządców obiektów do regularnego wykonywania badań wody i przekazywania wyników tych analiz do PPIS w Głogowie. Natomiast Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głogowie, w oparciu o własne jak i pozyskiwane od zarządców wyniki badań, prowadzi nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody oraz realizacją obowiązków określonych w przepisach.

W 2019r. do analiz laboratoryjnych pobrano 156 próbek wody w tym: 81 prób wody do spożycia, 56 prób z basenów kąpielowych i 19 prób z instalacji ciepłej wody użytkowej. Zakwestionowano 9 prób wody do spożycia. Przekroczone parametry to: bakteriologiczne –

ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C oraz fizykochemiczne – mętność, mangan, żelazo, barwa i jon amonowy.

a) woda do spożycia

Indywidualne ujęcie wody w Leśnej Dolinie zaopatrujące Oberżę w Leśnej Dolinie.

W marcu 2019r. w ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody przedstawiciele PPIS w Głogowie pobrali próbki wody do badań laboratoryjnych z ujęcia w Leśnej Dolinie. Wyniki badań wykazały, że z uwagi na ponadnormatywne stężenie manganu i jonu amonowego woda nie odpowiada wymaganiom Ministra Zdrowia. Ponadto na podstawie badań wykonanych przez zarządcę ujęcia, w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono, że ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C w wodzie również przewyższa dopuszczalną normę. Wobec powyższego PPIS w Głogowie wszczął postępowanie administracyjne i wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia z terminem realizacji do 14.06.2019r. oraz komunikat w sprawie zasad bezpiecznego korzystania z wody. Strona przeprowadziła działania naprawcze, w wyniku których zawartość jonu amonowego obniżono do wymaganej wartości, jednak z uwagi na utrzymujące się bakteriologiczne zanieczyszczenie wody oraz ponadnormatywną ilość manganu termin wykonania zaleceń decyzji został przedłużony do dnia 15.07.2019r. Dalsze działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody. Skuteczność przeprowadzonych działań została potwierdzona prawidłowymi wynikami badania wody.

Indywidualne ujęcie wody w Zaskowie zaopatrujące Willę Dommed Dom Seniora

W roku 2019 nadzorem sanitarnym objęto indywidualne ujęcie wody w Zaskowie (gm. Kotla). Właścicielem ujęcia jest firma DOMMED z siedzibą w Głogowie. Ujęcie to zaopatruje w wodę Willę Dommed Dom Seniora dysponującymi pokojami dla pensjonariuszy (na 15 osób) oraz zapleczem kuchennym. Ujęcie głębinowe nie posiada SUW, a poddawana jest okresowej dezynfekcji podchlorynem sodu. Pobór wody do badania odbywa się zgodnie z ustalonym z PPIS w Głogowie harmonogramem poboru wody. Wyniki badań prób wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej wykazały, że woda spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Wodociąg w Turowie

Zakończono postępowanie administracyjne prowadzone w sprawie podwyższonej mętności wody pochodzącej z wodociągu w Turowie i na koniec 2019r. jakość wody spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Wodociąg w Wilkowie

W grudniu 2019r., w ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody, przedstawiciele PPIS w Głogowie pobrali do badań laboratoryjnych próbki wody pochodzącej z wodociągu w Wilkowie. Wyniki badań wykazały, iż w próbkach pobranych w Krzekotowie z końcówki sieci wodociągowej oraz w punkcie przed siecią wewnętrzną budynku zostały przekroczone wartości parametryczne manganu, żelaza oraz barwy. Wobec powyższego PPIS w Głogowie, w stosunku do właściciela wodociągu, wszczął postępowanie administracyjne celem doprowadzenia jakości wody do wymagań sanitarnych.

b) woda na pływalniach

Nadzór nad jakością wody na pływalniach prowadzony jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać

woda na pływalniach. Wyżej wymieniony akt prawny zobowiązuje właścicieli/zarządców pływalni do regularnego wykonywania badań wody. Zarządzający przekazywali terminowo wyniki tych badań wraz ze wskazaniem działań naprawczych w przypadku, gdy woda nie spełniała wymagań określonych w rozporządzeniu.

Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi przy ul. Gomółki 43 w Głogowie

Wyniki badań wody z instalacji ciepłej wody użytkowej z natrysków w szatni damskiej i męskiej na basenie w Szkole Podstawowej nr 12 wykazały, że woda ze względu na ponadnormatywną liczebność bakterii *Legionella pneumophila* nie odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia. Wobec powyższego PPIS w Głogowie wszczął postępowanie administracyjne i zobowiązał Stronę do poprawy jakości wody w terminie do 28.06.2019r. Podjęte przez stronę działania naprawcze obejmujące dezynfekcję termiczną instalacji doprowadziły jakość wody do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Szkoła Podstawowa nr 10 przy ul. Andromedy 62

Z uwagi na obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* w niecce kąpielowej na basenie przy Szkole Podstawowej nr 10, PPIS w Głogowie nakazał, w drodze decyzji, wyłączyć z użytkowania nieckę basenową do czasu uzyskania właściwej jakości wody, w terminie niezwłocznym. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego właściciel obiektu przeprowadził działania naprawcze, których skuteczność została potwierdzona pozytywnymi wynikami badań.

Pływalnia „Chrobry” ul. Rudnowska 17B w Głogowie

Po analizie wyników badań Pływalni „Chrobry” z dnia 8 maja 2019r. wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono, że woda w nieckach kąpielowych jak i woda wprowadzana z systemu cyrkulacji do niecek nie odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia, z uwagi na podwyższone wartości chloroformu i zawyżoną mętność. W związku z powyższym PPIS w Głogowie wszczął postępowanie administracyjne i wydał decyzję zobowiązującą do poprawy jakości wody w terminie do dnia 31.08.2019r. Strona wdrożyła działania naprawcze, jednakże w wyznaczonym terminie woda nie została doprowadzona do wymagań sanitarnych. Wobec powyższego PPIS w Głogowie wystosował upomnienie wzywające do bezzwłocznego wykonania obowiązków nałożonych decyzją. Dalsze działania naprawcze prowadzone przez stronę okazały się skuteczne i potwierdzone pozytywnymi wynikami badań.

W październiku 2019r. po zapoznaniu się z wynikami badań prób wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej PPIS w Głogowie wszczął kolejne postępowanie administracyjne i wydał decyzję z terminem do 31.12.2019r. nakazującą doprowadzić jakość wody pod względem:

1. trichlorometanu (chloroformu) dot.

a) wody wprowadzanej z systemu cyrkulacji do:

- niecki sportowej,
- niecki sportowej,
- brodzika,
- jacuzzi 1,
- jacuzzi 2.

b) wody w nieckach:

- sportowej,
- rekreacyjnej,

- brodzika,
- jacuzzi nr 2.

2. azotanów dot.

- a) wody wprowadzanej z systemu cyrkulacji do brodzika.
- b) wody w brodziku.

3. ogólnej liczby mikroorganizmów w $36^0 \pm 2C$ po 48h dot.

- a) wody wprowadzanej z systemu cyrkulacji do:
 - niecki sportowej,
 - niecki rekreacyjnej,
 - brodzika.

Strona wdrożyła stosowne działania naprawcze i stopniowo jakość wody ulegała poprawie. Biorąc pod uwagę trudności w realizacji zaleceń decyzji PPIS w Głogowie na wniosek strony przedłużył termin do dnia 29.02.2020r. Jednakże prowadzone działania z końcem roku 2019 przywróciły właściwą jakość wody spełniającą wymagania sanitarne, co zostało potwierdzone prawidłowymi wynikami badań.

Zespół basenów Odkrytych

Wyniki badań wody z instalacji ciepłej wody użytkowej w pomieszczeniach z natryskami w Zespole Basenów Odkrytych wykazały, że woda ze względu na ponadnormatywną liczebność bakterii *Legionella pneumophila* nie odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia. Wobec powyższego PPIS w Głogowie wszczął postępowanie administracyjne zmierzające do poprawy jakości wody. Przeprowadzony przez Stronę skuteczny proces dezynfekcji termicznej wewnętrznej instalacji budynku wyeliminował zagrożenie zdrowotne ciepłej wody użytkowej co potwierdziły przesłane przez stronę prawidłowe wyniki badań wody.

c) ciepła woda użytkowa

Wyniki badań prób ciepłej wody pobranych w Zakładzie Poprawczym na obecność bakterii z rodzaju *Legionella*. wykazały, że woda jest wolna od bakterii *Legionella sp.* i nie stanowi zagrożenia zdrowotnego. Pobrano również próby z instalacji Hotelu „Rodos”. Na podstawie uzyskanych wyników badań PPIS w Głogowie stwierdził, że nie spełnia ona wymagań określonych przepisami prawa z uwagi na zbyt dużą liczebność bakterii *Legionella pneumophila*. Wobec powyższego PPIS w Głogowie nakazał, w drodze decyzji, doprowadzić jakość wody do wymagań sanitarnych. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego właściciel obiektu przeprowadził działania naprawcze obejmujące dezynfekcję termiczną instalacji, a skuteczność tych działań została potwierdzona pozytywnymi wynikami badań.

2) Obiekty użyteczności publicznej

Willa Dommed Dom Seniora

W roku 2019 nadzorem objęto Willę Dommed Dom Seniora w Zaskowie na terenie gminy Kotla. Skontrolowany obiekt to wolnostojący dwukondygnacyjny dom położony z dala od zabudowań, w otoczeniu zieleni umożliwiającej spędzanie czasu na świeżym powietrzu. Łącznie w pokojach może być zakwaterowanych 15 osób. Wejście do obiektu prowadzi bezpośrednio z zewnątrz budynku z podjazdem dla osób niepełnosprawnych. W obiekcie wydzielono pomieszczenie biurowo-magazynowe, węzeł sanitarny ogólnodostępny, kuchnię, jadalnię dla pensjonariuszy, pokój dzienny ogólnodostępny, pokoje 1, 2 i 3-osobowe dwuosobowe, 4 łazienki w tym 1 dostosowaną dla osób niepełnosprawnych oraz wydzielone miejsce na sprzęt porządkowy i środki czystości.

Wszystkie z wymienionych powyżej pomieszczeń w bardzo dobrym stanie sanitarno-technicznym. Z parteru na piętro prowadzą schody oraz winda. Willa nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnej, a powstające nieczystości płynne odprowadzane są do bezodpływowego zbiornika (szambo). Wywóz nieczystości odbywa się co dwa tygodnie na podstawie zawartej umowy z wyspecjalizowaną firmą. Woda z przeznaczeniem do spożycia pochodzi z własnego ujęcia zlokalizowanego na terenie posesji objętego nadzorem sanitarnym. Źródłem ciepłej wody w obiekcie jest piec dwufunkcyjny oraz bojler. Bielizna pościelowa oraz odzież robocza pracowników prana zgodnie z zawartą umową z firmą Ekologiczne Centrum Pralnicze, ul. Starowałowa 1 w Głogowie.

Solaria

Przeprowadzone kontrole sanitarne w solariach obejmowały swym zakresem nie tylko warunki sanitarno-techniczne obiektów, ale również stopień realizacji obowiązków wynikających z ustawy z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium. We wszystkich skontrolowanych zakładach w widocznym miejscu umieszczone były informacje o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium. Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały, że warunki świadczenia usług w solariach zostały dostosowane do wymagań ww. ustawy.

Zakład Karny w Głogowie

W wyniku przeprowadzonej kontroli sanitarnej w Zakładzie Karnym w Głogowie w węzłach sanitarno-higienicznych dla osadzonych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w zmywalni brudne sufity z licznymi zaciekami,
- miski ustępowe w kabinach w złym stanie sanitarno-technicznym,
- uszkodzone drzwi do kabin ustępowych,
- rury doprowadzające wodę do pisuarów w złym stanie technicznym,
- w toalecie brudny sufit z zaciekami.

Wobec powyższego PPIS w Głogowie wszczął postępowanie administracyjne skutkujące wydaniem decyzji z terminem wykonania zaleceń do dnia 31.01.2020r.

Dworzec PKP w Głogowie

Poprawie uległ stan sanitarno-techniczny peronu pierwszego, na którym wykonano prace obejmujące remont krawędzi peronowych i wymianę nawierzchni oraz remont wiaty w zakresie skrajnego przęsła wymieniając elementy konstrukcyjne, pokrycie dachowe, a także obróbki blacharskie, rynny i rury spustowe. Ponadto przeprowadzono remont peronu nr 4 w związku z uruchomieniem komunikacji pasażerskiej na linii nr 14 pomiędzy Leszmem, a Głogowem. Natomiast, z uwagi na ograniczone środki finansowe oraz termin opracowania dokumentacji na modernizację linii 273, w ramach której stacja Głogów będzie przebudowywana wraz z infrastrukturą pasażerską, strona zwróciła się o przedłużenie terminu wykonania pozostałych obowiązków ujętych w decyzji. Wobec powyższego PPIS w Głogowie przychylił się do wniosku strony i jako nowy termin wyznaczył 31.12.2023r.

IV. SEKCJA HIGIENY PRACY

1. Kierunki działania.

- 1) Nadzór nad zakładami pracy w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, a w szczególności zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.
- 2) Prowadzenie postępowań administracyjnych w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego oraz w sprawie chorób zawodowych.
- 3) Nadzór nad podmiotami gospodarczymi w zakresie wprowadzania do obrotu oraz stosowania: substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, substancji powierzchniowo czynnych i detergentów.
- 4) Nadzór nad podmiotami gospodarczymi w zakresie:
 - a) występowania substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
 - b) występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy,
 - c) usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
 - d) przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych (dopalaczy).

2. Działalność kontrolno – represyjna.

1.	Liczba przeprowadzonych kontroli	123
2.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (merytorycznych)	32
3.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (płatniczych)	16
4.	Liczba wydanych postanowień	0
5.	Liczba wystawionych mandatów	0
6.	Kwota mandatów	0

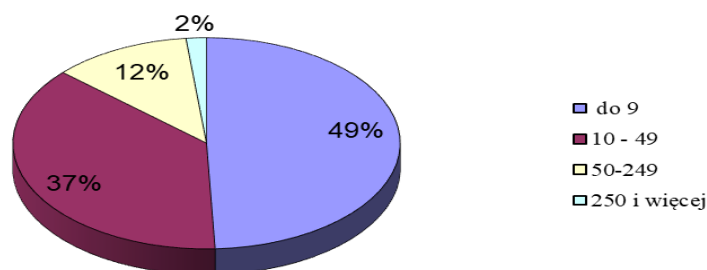
3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego w 2019 roku.

- 1) Przeprowadzono ogółem **123** kontrole, w tym:
 - a) **102** kontrole z zakresu nadzoru bieżącego w **93** zakładach pracy,
 - b) **21** postępowań wyjaśniających w sprawach chorób zawodowych,
- 2) Wydano ogółem **48** decyzji, w tym:
 - a) **12** decyzji w sprawach chorób zawodowych,
 - b) **3** decyzje zmieniające termin wykonania obowiązków,
 - c) **1** decyzję stwierdzającą wygaśnięcie, ponieważ stała się bezprzedmiotowa,
 - d) **16** decyzji płatniczych za negatywną kontrolę sanitarną,
 - e) **16** decyzji nakazujących z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego zawierających łącznie **32** nakazy, dotyczące:

- obniżenia poziomu stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia (13 nakazów w 3 zakładach),
- przeprowadzenia lub uaktualnienia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy (10 nakazów w 10 zakładach),
- zapewnienia pracownikom odpowiednich warunków zaplecza higieniczno-sanitarnego i pomieszczeń pracy (6 nakazów w 3 zakładach),
- sporządzenia lub uaktualnienia oceny ryzyka zawodowego (2 nakazy w 2 zakładach),
- oznakowania w języku polskim opakowań stosowanych chemikaliów (1 nakaz w 1 zakładzie).

3) W 2019 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy znajdowały się **353** zakłady pracy, zatrudniające ogółem **11740** pracowników. Poniższy wykres przedstawia strukturę zatrudnienia w zakładach pracy na terenie powiatu głogowskiego.

Wielkość zakładów pracy pod względem zatrudnienia

4) W warunkach przekroczenia normatywów higienicznych pracowało **1453** osoby w **12** zakładach pracy, w tym:

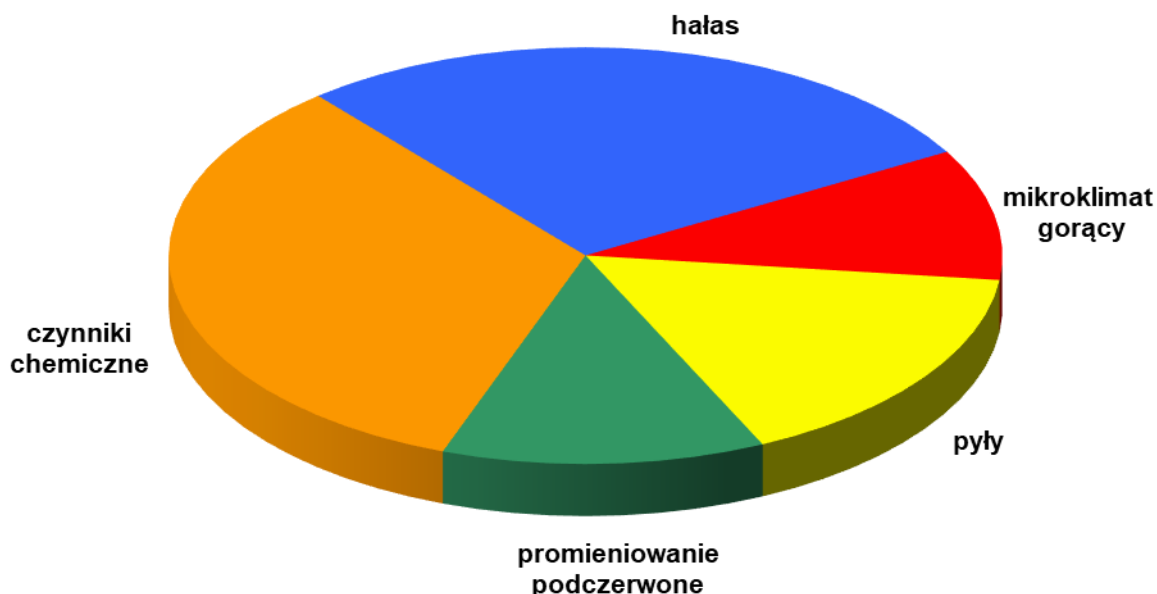
- 1006** osób w **5** zakładach w przekroczeniu NDS czynników chemicznych,
- 487** osób w **4** zakładach w przekroczeniu NDS pyłów,
- 839** osób w **8** zakładach w przekroczeniu NDN hałasu,
- 307** osób w **1** zakładzie w przekroczeniu wskaźnika WBGT dla mikroklimatu gorącego,
- 378** osób w **1** zakładzie w przekroczeniu promieniowania optycznego (podczerwone).

Podczas kontroli w roku sprawozdawczym w 3 zakładach stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych:

- stężenia czynników chemicznych (As, Pb, Cu) w zakładzie produkcji miedzi,
- stężenia czynników chemicznych (As, Pb, Cu) oraz wolnej krystalicznej krzemionki w zakładzie wykonującym usługi remontowe dla Huty Miedzi „Głogów”,
- stężenia czynników chemicznych (Pb) w zakładzie wykonującym usługi serwisowania urządzeń i układów automatyki Huty Miedzi „Głogów”.

W związku z powyższym wydano 3 decyzje nakazujące poprawę warunków pracy poprzez obniżenie poziomu stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (13 punktów nakazów).

Struktura zatrudnionych w warunkach przekraczających normatywy higieniczne w 2019r.

5) W wyniku kontroli sprawdzających w **2 zakładach** stwierdzono poprawę warunków pracy ogółem dla **97 pracowników** (raz liczonych), w zakresie narażenia na czynniki szkodliwe:

- a) w 1 zakładzie pełniącym usługi serwisowania urządzeń i układów automatyki Huty Miedzi „Głogów”, na stanowisku automatyka (**51 osób**) uzyskano poprawę warunków pracy pod względem narażenia na hałas (wyniki pomiarów poniżej NDN. Na poprawę warunków pracy wpłynęło wprowadzenie w życie „Programu działań organizacyjno-technicznych zmierzającego do ograniczenia narażenia na hałas (m.in. rotacja pracowników, skracanie czasu ekspozycji), a także zakończona modernizacja ciągu produkcyjnego Huty Miedzi „Głogów” I.
- b) w 1 zakładzie wykonującym usługi transportowe dla Huty Miedzi „Głogów”, na stanowisku robotnika transportowego (**46 osób**) uzyskano poprawę warunków pracy pod względem narażenia na hałas podczas rozładunku koncentratu miedzi z wagonów towarowych (wyniki pomiarów poniżej NDN). Na poprawę warunków pracy wpłynęło wprowadzenie w życie „Programu działań organizacyjno-technicznych zmierzającego do ograniczenia narażenia na hałas, który zakładał m.in. zastosowanie rozwiązań organizacyjnych (rotacja pracowników, skracanie czasu ekspozycji), technicznych - wyłożenie większości wagonów teflonem, co umożliwiło łatwe osuwanie koncentratu miedzi z wagonów (wyeliminowano używanie kilofów), a także zakończona modernizacja ciągu produkcyjnego Huty Miedzi „Głogów” I.

Ponadto w **2 zakładach** poprawiono warunki pracy poprzez:

- c) zapewnienie zaplecza socjalnego, tj. jadalnia z szatnią, dostęp do bieżącej wody zimnej i ciepłej oraz pomieszczenie ustępu z umywalką i bieżącą wodą zimną i ciepłą w zakładzie budowlanym,
- d) zapewnienie właściwego stanu sanitarno-technicznego zaplecza higieniczno-sanitarnego w zakładzie produkującym siatki zgrzewane do zbrojenia betonu i konstrukcji żelbetowych. Przeprowadzono generalny remont pomieszczeń socjalnych dla pracowników biurowych i produkcyjnych, wykonano nowe

pomieszczenia sanitarne dla pracowników produkcyjnych, zwiększono ilość natrysków i umywalek

4. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, w tym nad prekursorami narkotyków oraz produktami biobójczym.

W roku 2019 nadzorem objęto następujące podmioty w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin: 4 producentów, 2 dalszych użytkowników (formulatorów) 49 dystrybutorów, 112 stosujących.

Ogółem przeprowadzono 43 kontrole w 42 zakładach.

- a) W Hucie Miedzi „Głogów” przeprowadzono 2 kontrole, z których jedna dotyczyła kwasu siarkowego wprowadzanego do obrotu prekursora narkotyków kategorii 3, w tym oceniono kartę charakterystyki kwasu siarkowego, drugą wykonano w związku z realizacją wytycznych „Projektu forum REF-7”. Kontrola przeprowadzona w *KGHM Metraco S.A. Oddział Hydrometalurgii w Głogowie* dotyczyła warunków wprowadzania do obrotu nadrenianu amonu, w tym oceny karty charakterystyki.
- b) W zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi skontrolowano łącznie 21 obiektów. Kontrole dotyczące stosowania wykonano w 13 zakładach, natomiast 8 przeprowadzono w zakresie dystrybucji. Oceniono warunki spełnienia wymogów podczas udostępniania na rynku i stosowania 30 produktów biobójczych, w tym prawidłowość sporządzonych 15 kart charakterystyki i 15 Etykiet.
- c) W 32 zakładach stosujących niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne przeprowadzono 32 kontrole dotyczące m.in.: oceny warunków stosowania chemikaliów, w tym prekursorów narkotyków w 5 zakładach, produktów biobójczych w 13 zakładach.
- d) Jedna kontrola dotyczyła udostępniania na rynku detergentu. Na terenie objętym naszym nadzorem nie prowadzą działalności podmioty produkujące detergenty.
- e) W wyniku kontroli przeprowadzonej w zakładzie, zajmującym się praniem i czyszczeniem wyrobów włókienniczych i futrzarskich stwierdzono nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego oraz brak oznakowania w języku polskim stosowanych mieszanin chemicznych, na co została wydana decyzja nakazująca usunięcie uchybień.

5. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi w środowisku pracy.

- a) W 2019 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy znajdowało się 22 zakłady pracy, zatrudniające w narażeniu lub w kontakcie na czynniki rakotwórcze 3030 pracowników (raz liczonych), co stanowiło 26 % ogólnej liczby zatrudnionych objętych nadzorem (11740).

Działalność tych zakładów to przede wszystkim: hutnictwo miedzi, remonty urządzeń hutniczych i inne usługi związane z hutnictwem miedzi, przerób żużla pomiedziowego, usługi laboratoryjne, budowa dróg, usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Z działalnością tą związane jest narażenia pracowników na czynniki rakotwórcze, takie jak: rakotwórcze związki arsenu, kadmu i niklu, benzo(a)piren, azbest, stosowane substancje lub mieszaniny sklasyfikowane jako rakotwórcze lub mutagenne kategorii 1A lub 1B (m.in. chromian i dichromian potasu (VI), chlorek kadmu (II), dichlorek niklu (II), azotan niklu (II), bromian potasu, hydrazyna).

- b) **Przeprowadzono 4 kontrole w 4 zakładach**, w których łącznie narażonych na czynniki rakotwórcze było 239 pracowników, w tym 72 kobiety i 167 mężczyzn:

- 1 kontrolę w zakładzie zajmującym się przerobem ścierniwa pomiedziowego, zlokalizowanym na terenie Huty Miedzi „Głogów” (narażenie na tlenek arsenu (III), tlenek arsenu (V)),
 - 1 kontrolę w zakładzie budowlanym zajmującym się usuwaniem wyrobów zawierających azbest - podczas rozbiórki eternitu z budynków gospodarczych (narażenie na pyły azbestu),
 - 1 kontrolę w zakładzie wykonującym usługi transportowe kolejowe i samochodowe dla Huty Miedzi „Głogów” – transport oraz rozładunek koncentratu miedzi z wagonów towarowych (narażenie na tlenek arsenu (III), tlenek arsenu (V)),
 - 1 kontrolę w zakładzie wykonującym usługi laboratoryjne i kontrolno-pomiarowe jakości wyrobów hutniczych oraz badania i pomiary czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, zlokalizowanym na terenie Huty Miedzi „Głogów” (narażenie na tlenek arsenu (III), tlenek arsenu (V), oraz odczynniki chemiczne stosowane do oznaczeń i analiz, takie jak: dichromian(VI)potasu, chromian(VI)potasu, dichlorek niklu (II), azotan niklu (II), bromian potasu, hydrazyna, chlorek kadmu(II).
- Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.**

6. Działalność w zakresie chorób zawodowych.

Ogółem w 2019 r. wydano 12 decyzji w sprawach chorób zawodowych, każda dotyczyła 1 jednostki chorobowej, w tym:

a) 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, tj.:

- 1 przypadek „*przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych*” - pozycja 15.2 wykazu chorób zawodowych,
- 1 przypadek „*nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: rak płuca*” wymienioną w pozycji 17.1 wykazu chorób zawodowych,
- 1 przypadek „*choroby skóry -alergiczne kontaktowe zapalenie skóry*” wymienioną w pozycji 18.1 wykazu chorób zawodowych,
- 1 przypadek „*obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz*” – poz.21,
- 2 przypadki „*boreliozy*” -poz. 26;

b) 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, tj:

- 1 przypadek „*przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosi i trwałą dysfonią*” wymienionej w pozycji 15.3 wykazu chorób zawodowych,
- 1 przypadek „*nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: nowotwór pęcherza moczowego*” wymienionej w pozycji 17.5 wykazu chorób zawodowych
- 2 przypadki „*chorób skóry: pokrzywka kontaktowa* - pozycja 18.6 i *alergiczne kontaktowe zapalenie skóry* - pozycja 18.1 wykazu chorób zawodowych;

c) 2 decyzje umarzające w części postępowanie administracyjne (wydane na podstawie art. 105 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego).

Od żadnej decyzji nie wniesiono odwołania.

7. W zakresie działalności dotyczącej wniosków, rozpatrywano 4 sprawy.

- a) Anonimową prośbę mieszkańca Głogowa o interwencję w sprawie niewłaściwego zaplecza higienicznosanitarnego przeznaczonego dla osób zatrudnionych przez Urząd Miejski w Głogowie na stanowisku *pracownik gospodarczy* w ramach robót publicznych, wykonujących prace gospodarcze, porządkowe związane z utrzymaniem miejskich terenów zielonych. Przeprowadzono kontrolę w przedmiotowej sprawie, w wyniku której podnoszone zarzuty uznano za bezzasadne.
- b) W związku z anonimową skargą pracownika na brak zaplecza higienicznosanitarnego dla pracowników w Bazie Warsztatowej Przedsiębiorstwa Remontowo –Budowlanego przeprowadzono kontrolę, w wyniku której zarzuty podnoszone w skardze uznano za zasadne. Na stwierdzone nieprawidłowości wydano decyzję nakazującą zapewnienie odpowiednich pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych pracownikom, wykonującym prace w Bazie Warsztatowej. Przeprowadzono w dniu 26.11.2019r. kontrolę sprawdzającą i stwierdzono wykonanie zaleceń decyzji w przedmiotowej sprawie.
- c) Prośba byłego pracownika o interwencję dotyczącą niewłaściwego opróżniania szamba znajdującego się na posesji zakładu oraz braku zaplecza higienicznosanitarnego dla pracowników, w tym braku umywalki z bieżącą wodą w pomieszczeniu produkcji tj. mieszania składników produktu biobójczego „Supra activa”. W wyniku kontroli stwierdzono:
- w pomieszczeniu gdzie przechowywane i mieszane są składniki produktu zamontowano umywalkę z bieżącą wodą, a czynności mieszania substancji wykonuje sama właścicielka zakładu,
 - udostępnia się do korzystania dla pracowników pomieszczenie zaplecza higienicznosanitarnego w budynku mieszkalnym właścicielki, ponieważ pracownicy wykonują prace w terenie oraz jedna osoba prace biurowe, co zwalnia pracodawcę z obowiązku zapewnienia wyodrębnionych pomieszczeń zaplecza,
 - przedstawiono do wglądu fakturę za usługi komunalne związane z opróżnieniem szamb oraz stałą Umowę zawartą z firmą specjalistyczną na wywóz z posesji nieczystości płynnych.
- Zarzuty podnoszone w treści pisma uznano za bezzasadne.
- d) Na wniosek w sprawie uciążliwej działalności warsztatu znajdującego się w sąsiedztwie, dotyczący braku spełnienia wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy w warsztacie samochodowym Auto Serwis przeprowadzono kontrolę, podczas której ustalono, że aktualnie przedsiębiorca nie zatrudnia pracowników i tym samym utracił statusu pracodawcy.
- W związku z powyższym zarzuty podnoszone w skardze stały się bezprzedmiotowe.

8. Nadzór nad przestrzeganiem zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W 2019r. nie zaszła konieczność przeprowadzenia kontroli w tym zakresie z uwagi na brak zgłoszeń o łamaniu zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

V. SAMODZIELNE STANOWISKO PRACY DS. HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Kierunki działania

- 1) Nadzorowanie i ocenianie warunków higieniczno-sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych, wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży oraz w żłobkach i w szkołach wyższych.
- 2) Prowadzenie działań zmierzających do zapewnienia sprzyjającego zdrowiu środowiska nauczania, wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży w nadzorowanych placówkach.
- 3) Sprawowanie nadzoru nad zapewnieniem higienicznych warunków procesu nauczania.

2. Działalność kontrolno – represyjna

1.	Liczba przeprowadzonych kontroli	99
2.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (merytorycznych)	9
3.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (płatniczych)	4
4.	Liczba wydanych postanowień	-
5.	Liczba wystawionych mandatów	-
6.	Kwota mandatów	-

3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego w 2019r.

1) Informacje wstępne

W roku 2019 na terenie powiatu głogowskiego bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 81 placówek oświatowo-wychowawczych. Placówki objęte stałym nadzorem to przede wszystkim przedszkola, szkoły a także żłobki i inne placówki (szkoła wyższa, internat, zakład poprawczy).

Mając na celu dążenie do osiągnięcia pożądaných norm zdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych i sprzyjającego zdrowiu środowiska nauczania, wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży skontrolowano 77 stałych placówek, co stanowi 95,1% placówek będących w ewidencji oraz 4 placówki wypoczynku dzieci (półkolonie). W ramach bieżącego nadzoru przeprowadzono 99 kontroli placówek nauczania, wychowania i wypoczynku. Kontrole przeprowadzano zgodnie z planem, ponadto 12,1% tych kontroli stanowiły kontrole nadplanowe w związku z wnioskami o wydanie opinii sanitarnych i kontrolami placówek wypoczynku dzieci.

W trakcie przeprowadzanych kontroli oceniany był ich stan sanitarny pod względem posiadanej infrastruktury, bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów, dostępności do profilaktycznej opieki medycznej, realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz organizacji dożywiania. Dokonano również oceny warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz procesu nauczania. W przedszkolach sprawdzano stan techniczny zabawek oraz posiadanie znaku bezpiecznej jakości na zabawkach używanych przez dzieci (znak CE), jak również stan techniczny urządzeń

na placu zabaw, posiadania certyfikatów na zamontowany sprzęt, czystości piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem przez zwierzęta i ptaki.

2) Stan sanitarno-techniczny placówek

Na terenie powiatu głogowskiego nie stwierdzono funkcjonowania budynków o złym stanie sanitarno-technicznym, w których prowadzona jest działalność dydaktyczno-wychowawcza.

W wyniku kontroli przeprowadzonych w 2019r. nieprawidłowości stwierdzono tylko w 1 przedszkolu wchodzącym w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kotli. Wydano decyzję nakazującą wykonanie obowiązku dotyczącego zapewnienia właściwego natężenia oświetlenia elektrycznego o parametrach zgodnych z Polską Normą PN-EN 12464-1 „Światło i oświetlenie-Oświetlenie miejsc pracy. Część 1: Miejsca pracy we wnętrzach” w pomieszczeniach przedszkola. Termin wykonania obowiązku upływa 29 lutego 2020r.

Ponadto w 3 placówkach prowadzone jest w dalszym ciągu postępowanie administracyjne wszczęte w latach ubiegłych, zmierzające do poprawy stanu sanitarno-technicznego, tj. w:

- **Szkole Podstawowej Nr 2 w Głogowie, Budynek przy ul. Sikorskiego 11** - dotyczące zapewnienia właściwego oświetlenia sztucznego w sali gimnastycznej. Postępowanie wszczęte było w 2015r. i termin realizacji decyzji został przedłużany do 31.12.2020 r. w związku z brakiem środków finansowych. Zgodnie z otrzymanymi informacjami warunkiem zapewnienia prawidłowego natężenia oświetlenia elektrycznego w sali gimnastycznej jest przeprowadzenie remontu z przebudową stropu sali w celu możliwości montażu nowego oświetlenia. Do chwili obecnej placówka nie posiada niezbędnej dokumentacji projektowej na przebudowę stropu.
- **Szkole Podstawowej Nr 3 w Głogowie, pl. Mieszka I 22** - dotyczące doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnohigienicznych uczniów w budynku głównym. Postępowanie wszczęte było w 2014 r. i decyzja była już 4 krotnie prolongowana na wniosek Strony do dnia 31.12.2020r. W chwili obecnej trwają już prace remontowe w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych uczniów.
- **Przedszkolu Publicznym Nr 21 w Głogowie, ul. Ziemowita 2** - dotyczące doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnohigienicznych dzieci w 4 grupach (wymiana urządzeń sanitarnych, zapewnienie ścian i podłóg równych i łatwych do utrzymania w czystości oraz właściwego stanu technicznego kabin ustępowych). Obowiązek ten częściowo jest wykonany, ponieważ wyremontowano już łazienki w 2 grupach i pozostały jeszcze 2 pomieszczenia sanitarnohigieniczne do doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego.

3) Warunki do utrzymania higieny osobistej

Zapewnienie prawidłowych warunków do utrzymania higieny osobistej we wszystkich placówkach nauczania i wychowania jest gwarancją utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz jednym z elementów profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych.

W trakcie kontroli sanitarnych stwierdzono, że wszystkie placówki nauczania i wychowania zapewniają uczniom stały dostęp do środków higieny osobistej (mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku lub elektryczne suszarki do rąk, papier toaletowy) oraz ciepłej bieżącej wody przy wszystkich umywalkach. Wszystkie placówki są zwodociągowane, podłączenie do sieci kanalizacji centralnej posiada 71 placówek, natomiast 6 odprowadza nieczystości do zbiorników bezodpływowych (Przedszkole w Głogówku, Punkt Przedszkolny w Kromolinie i Brzegu Głogowskim, Szkoła

Podstawowa w Przedmościu, Brzegu Głogowskim i w Białoleźce). W 2 placówkach jest niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń sanitarnohigienicznych (Szkoła Podstawowa Nr 3 w Głogowie, Przedszkole Publiczne Nr 21 w Głogowie). W zakresie poprawy tego stanu prowadzone jest postępowanie administracyjne.

4) Rozkłady zajęć

W 2019 r. w ramach nadzoru nad higieną procesu nauczania oceniano rozkłady zajęć lekcyjnych, ponieważ zapewnienie zgodnych z zasadami higieny planów lekcji ma znaczący wpływ na zdolność przyswajania wiedzy, a tym samym efektywność nauki. Zwracano uwagę na potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, to jest: zajęcia powinny rozpoczynać się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy poszczególnymi dniami nie powinna być większa od 1 godziny oraz różnica godzin lekcyjnych w kolejnych dniach nie powinna być większa od 1 godziny. Istotne jest także to, aby rozkład zajęć lekcyjnych uwzględniał trudności poszczególnych przedmiotów w ciągu dnia. W tym zakresie skontrolowano 16 szkół (15 szkół podstawowych, 1 szkołę w zespole szkół), w których oceniono 236 rozkładów zajęć. Nie stwierdzono rozkładów lekcji niezgodnych z przepisami prawnymi i zasadami higieny. W szkołach zajęcia odbywały się w systemie jednozmianowym.

5) Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, wyposażenie placówek dla dzieci i młodzieży powinno posiadać certyfikat potwierdzający zgodność wyrobu z parametrami określonymi w Polskiej Normie lub atest potwierdzający bezpieczeństwo użytkowania produktu. Obowiązek ten nie dotyczy mebli i innych elementów wyposażenia nabytych przed 1997 r. Wymóg zapewnienia certyfikowanego wyposażenia dotyczy w szczególności stolików i krzeseł. Kontrole w ww. zakresie przeprowadzono w 61 placówkach i stwierdzono, że wszystkie placówki posiadają certyfikaty na nowo zakupione wyposażenie. Ponadto placówki te posiadają wyłącznie meble zakupione po 1997r. W zakresie posiadania przez szkoły i placówki certyfikowanego sprzętu sportowego w roku 2019r. skontrolowano 38 placówek, które posiadają taki sprzęt, w tym: 18 przedszkoli, 19 szkół podstawowych, 1 zespół szkół. W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie szkoły posiadają sprzęt i urządzenia sportowe posiadające certyfikaty (zakupione po 1997r.), natomiast 5 przedszkoli posiada urządzenia do zabawy na placu zabaw zakupione jeszcze przed 1997r., w tym tylko 1 przedszkole posiada 100% takiego sprzętu (Przedszkole Niepubliczne „Jarzębinki”).

Właściwe zorganizowanie stanowisk pracy, z których dzieci i młodzież korzystają przez znaczną część dnia w przedszkolu i szkole, ma duży wpływ na kształtowanie prawidłowej postawy. Niedostosowanie mebli do wzrostu uczniów sprzyja powstawaniu wad postawy, przeciążenia niektórych mięśni, a w konsekwencji nawet poważnych schorzeń kręgosłupa.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego w 2019r. przeprowadzono ocenę poprawności rozmieszczenia dzieci w przedszkolach i uczniów klas I-III w ławkach i stolikach, zwracając także uwagę na oznakowanie mebli, odpowiednie ich zestawienie i stan techniczny. Dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii 490 stanowisk w 22 placówkach, w tym w 15 przedszkolach, 6 szkołach podstawowych i 1 szkole zespołu szkół. Podczas tych ocen stwierdzono, że uczniowie korzystają z mebli dostosowanych do wzrostu.

6) Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów

W październiku w 2019 r. wspólnie z pracownikiem Samodzielnego Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 2 szkołach podstawowych (Szkoła Podstawowa Nr 13 w Głogowie, Szkoła Podstawowa w Jaczowie). Objęto nimi łącznie 321 uczniów w 25 oddziałach klas I-VIII. Polskie ustawodawstwo nie reguluje kwestii maksymalnej wagi plecaka dzieci i młodzieży szkolnej, ale zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, waga tornistra nie powinna przekraczać 10 do 15% masy ciała ucznia. Na potrzeby tej analizy ustalono dwie normy –normę niską (10%) i normę wysoką (15%).

Wyniki przeprowadzonych badań obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przedstawia poniższa tabela:

	Liczba uczniów w szkole		Liczba uczniów przebadanych	Liczba uczniów, u których ciężar tornistra/plecaka mieścił się w normie 10% (niska norma)	Liczba uczniów, u których ciężar tornistra/plecaka mieścił się w normie 15% (wysoka norma)	Liczba uczniów, u których ciężar tornistra/plecaka nie mieścił się w 15 %
Szkoły podstawowe	miasto	158	144	53	116	28
	wieś	220	177	67	150	28
Ogółem	378		321	120	266	56

Z przeprowadzonych badań wynika, że spośród przebadanych 321 uczniów szkół podstawowych:

- u 56 uczniów ciężar tornistrów nie mieścił się w normie 10 i 15% wagi ciała, tj. 17,4% uczniów miało za ciężkie tornistry,
- tylko u 120 uczniów ciężar tornistra mieścił się w niskiej normie (37,4% ocenianych uczniów),
- u 266 uczniów ciężar tornistrów mieścił się w tzw. wysokiej normie (82,8 % ocenianych uczniów).

Na przekroczenie wagi tornistrów uczniów mają przede wszystkim czynniki tj.:

- niepozostawianie zbędnych podręczników i przyborów szkolnych windywidualnych szafkach ,
- obciążenie podręcznikami i zeszytami z przedmiotów, które nie były ujęte w programie nauczania w danym dniu,
- zeszyty w twardych oprawkach (0,5-0,8 kg),
- noszenie dodatkowych słowników i książek,
- noszenie podręczników nie związanych bezpośrednio z programem nauczania (pamiętniki, zabawki, termosy i butelki z napojami),
- rodzaj materiału, z jakiego został wykonany tornister lub plecak) waga pustego tornistra waha się od 0,5kg do 2 kg),
- niewystarczający nadzór opiekunów (rodziców, nauczycieli) nad zawartością tornistrów.

Nadmierna waga tornistra może powodować nasilenie bólów pleców, ma wpływ na zmniejszenie pojemności płuc, może sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie skrzywieniom kręgosłupa.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) szkoła zapewnia uczniom miejsce na zostawienie części własnych podręczników i przyborów w placówce. Podczas prowadzenia powyższych ocen brano również pod uwagę ten aspekt. Szkoły, w których prowadzono ocenę zapewniały uczniom możliwość pozostawiania podręczników i przyborów w formie indywidualnych szafek uczniowskich.

Ponadto z obowiązku tego wywiązały się wszystkie szkoły, w tym: 16 szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa Nr 2, 3, 9, 10, 12, 13, 14, „Aslan”, SMS „Chrobry” w Głogowie, Szkoła Podstawowa w Jerzmanowej, Jaczowie, Nielubi, Przedmościu, Brzegu Głogowskim, Wilkowie, Białolecie, 2 licea ogólnokształcące (Mistrzostwa Sportowego w Głogowie, „Aslan”) zapewniają uczniom indywidualne szafki. W pozostałych szkołach uczniowie mają jedynie możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych w wyznaczonych miejscach w salach lekcyjnych. Jednak nie rozwiązuje to problemu przeciążonych tornistrów i plecaków uczniów. Dyrektorzy szkół informują, iż w wielu przypadkach uczniowie nie korzystają z możliwości pozostawienia podręczników na terenie placówki, ponieważ program nauczania wymaga zabrania podręcznika i wykonania zadania lub nauki na kolejny dzień. W związku z tym potrzebne są jeszcze inne rozwiązania dotyczące systemu nauczania. Najczęściej z możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I – III szkoły podstawowej.

7) Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

Niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne wykorzystuje 13 szkół podstawowych i 1 zespół szkół. We wszystkich tych placówkach oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na: aktualny spis substancji i mieszanin niebezpiecznych, posiadanie kart charakterystyki, właściwe stosowanie chemikaliów, datę ważności, przechowywanie, oznakowanie opakowań niebezpiecznych substancji chemicznych. W większości szkół uczniowie nie przeprowadzają doświadczeń chemicznych, wykonywane są one przez nauczycieli w formie pokazów. W placówkach nieposiadających substancji chemicznych i ich mieszaniny w pracowniach chemicznych do realizowania programu nauczania wykorzystuje się prezentacje multimedialne.

8) Żywnienie w szkołach

Bardzo ważnym zagadnieniem mającym wpływ na zdrowie uczniów ich rozwój fizyczny, psychiczny i społeczny, dobre samopoczucie, dobrą dyspozycję do nauki ma racjonalne odżywianie się. Dziecko szkolne powinno spożywać 4-5 posiłków dziennie, a przeciętna długość przerw między posiłkami nie powinna być dłuższa niż 4 godziny. Jest więc oczywiste, iż przebywanie ucznia 5-6 godz. w szkole, udział w zajęciach nadobowiązkowych, wymaga kolejnych posiłków poza śniadaniem przyniesionym z domu. Uczące się dziecko poza codziennym wysiłkiem umysłowym, wydatkuje energię na dużą aktywność fizyczną, przejawiającą się bardzo ruchliwym trybem życia związanym z uprawianiem sportów, gier i zabaw. Okres wzrostu i dojrzewania wymaga szczególnie wysokiego zapotrzebowania na energię, składniki odżywcze i budulcowe zawarte w pożywieniu, umożliwiające organizmowi właściwe funkcjonowanie, rozwój i regenerację.

Na terenie powiatu głogowskiego wszystkie placówki szkolne prowadzą dożywianie w formie ciepłego posiłku, w tym w 8 są to posiłki jednodaniowe.

W toku kontroli stanu sanitarnego szkół uzyskano poniższe dane:

- w 18 szkołach posiłki przygotowywane są na miejscu, a do 6 są przywożone przez firmy cateringowe,
- 3655 uczniów korzysta z dożywiania w szkołach, co stanowi 44 % wszystkich uczniów szkół,
- 373 uczniów szkół otrzymuje posiłki finansowane, tj. 4,5% uczniów,
- 14 szkół podstawowych i 1 liceum ogólnokształcące wydaje obiady 2-daniowe, z których korzysta 3094 uczniów,
- 8 szkół prowadzi dożywianie w formie ciepłego posiłku jednodaniowego, które spożywa 613 uczniów,
- w 1 szkole zespołu szkół wydawane są II śniadania (kanapka i ciepły napój) z których korzysta 198 uczniów (Szkoła Podstawowa w Kotli),
- 19 szkół podstawowych i zespół szkół uczestniczą w programie „Program dla szkół” w ramach którego uczniowie klas I-V otrzymują owoce i warzywa. Program ma na celu kształtowanie nawyków żywieniowych uczniów i zwiększenie spożycia owoców, warzyw, mleka i jego przetworów. Mleko i przetwory mleczne otrzymuje 3857 uczniów, a owoce i warzywa 4936 uczniów.

9) Nadzór nad gabinetami profilaktyki i pomocy przedlekarskiej

Podobnie jak w latach ubiegłych podczas kontroli dokonywano oceny warunków oraz sposobu sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami.

Na terenie powiatu profilaktyczną opieką zdrowotną objęci są uczniowie większości szkół. Opiekę medyczną i profilaktyczną sprawują pielęgniarki zatrudnione przez podmioty lecznicze, a pomieszczenia gabinetów udostępniane są przez szkoły.

W skontrolowanych placówkach stwierdzono, że:

- 17 szkół podstawowych, 1 szkoła podstawowa zespołu szkół posiadają gabinety profilaktyki i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji,
- 2 szkoły podstawowe korzystają z gabinetu wspólnie z inną placówką (Szkoły Mistrzostwa Sportowego „Chrobry”, Szkoły Zakładu Poprawczego),
- 2 szkoły (Szkoła Podstawowa w Wilkowie, Szkoła Filialna w Chociemyśli) nie posiadają gabinetu profilaktyki i pomocy przedlekarskiej, a badania odbywają się w wyznaczonym pomieszczeniu na terenie szkoły,
- 2 szkoły niepubliczne (Szkoła Podstawowa i Liceum „ASLAN”) nie zapewniają opieki zdrowotnej zgodnie z umową podpisaną z rodzicami.
- Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 12 kwietnia 2019r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz.U. z 2019r., poz.1078) niektóre szkoły zapewniają uczniom także opiekę stomatologiczną w gabinecie zlokalizowanym w swojej placówce (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Serbach, Szkoły Zakładu Poprawczego i i Schroniska dla Nieletnich) lub poza terenem szkoły zgodnie z porozumieniami z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą udzielającą świadczenia zdrowotne w zakresie leczenia stomatologicznego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że gabinety spełniają wymagania higieniczno-sanitarne ujęte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2019 r. poz. 595), tj.: pomieszczenia wyposażone są w punkty poboru bieżącej ciepłej i zimnej wody, przy umywalkach ściany wyłożone są materiałami gładkimi, nienasiąkliwymi, odpornymi

na działanie środków myjąco-dezynfekcyjnych, podłogi wykonane są z materiałów trwałych, zmywalnych. Stan sanitarno-techniczny gabinetów nie budził zastrzeżeń.

10) Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Aktywność ruchowa (fizyczna) jest niezbędna do prawidłowego rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i społecznego dziecka. Zwiększona i systematyczna aktywność ruchowa może łagodzić lub usuwać występowanie wielu czynników chorobotwórczych. Praca fizyczna, uprawianie sportu i turystyki, rekreacja, wychowanie fizyczne, a także wszelka codzienna aktywność ruchowa stają się dziś koniecznością. Dla większości uczniów podstawową formą aktywności fizycznej są lekcje wychowania fizycznego w szkole. W związku z tym tak ważna jest infrastruktura do prowadzenia tych zajęć.

Oceniając szkoły w aspekcie warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego stwierdzono, że:

- 2 szkoły podstawowe, 2 licea ogólnokształcące, 1 szkoła specjalna (Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące „Aslan” w Głogowie i Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące Szkoły Mistrzostwa Sportowego, Szkoła Podstawowa dla Dzieci ze Spektrum Autyzmu „Dalej”) nie posiadają żadnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- 4 szkoły podstawowe posiadają szkolny zespół sportowy bez boisk (Szkoła Podstawowa w Jerzmanowej, Jaczowie, Wilkowie, Przedmościu),
- 13 szkół podstawowych i 1 szkoła podstawowa zespołu szkół i szkoła branżowa zakładu poprawczego posiada szkolne zespoły sportowe i boiska (salę gimnastyczną z pomieszczeniami pomocniczymi, tj. przebieralnie, toalety z natryskami, przechowalnię sprzętu sportowego),
- 1 szkoła podstawowa posiada tylko salę gimnastyczną z boiskiem (Szkoła Podstawowa w Nielubi),
- 1 szkoła podstawowa ma zastępczą salę gimnastyczną z boiskiem (Szkoła Podstawowa w Brzegu Głogowskim).

Szkoły które nie posiadają wystarczającej bazy sportowej organizują zajęcia wychowania fizycznego w innych obiektach sportowych poza placówką (basen, stadion, sala gimnastyczna, boiska wiejskie).

Ponadto na terenie powiatu głogowskiego szkoły podstawowe prowadzą zajęcia pływania na basenie, tj.: 10 szkół w Pływalni „Chrobry” w Głogowie, 2 na własnym basenie.

Niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia wychowania fizycznego prowadzone są również na korytarzach. Problem ten dotyczy 9 szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa Nr 2,3,6,7,8,9,10,12 w Głogowie, Szkoła Podstawowa w Nielubi). Oceniając stopień korzystania przez uczniów z natrysków stwierdzono, że pomimo posiadanego zaplecza sanitarnego nie są one używane. Przyczyną są zbyt krótkie przerwy międzylekcyjne. Natryski wykorzystywane są czasami po dodatkowych zajęciach sportowych.

11) Działania w zakresie przeciwdziałania rozpowszechnianiu palenia tytoniu w szkołach i placówkach

Problem analizowano każdorazowo przy okazji kontroli w placówkach oświatowo-wychowawczych i nie stwierdzono naruszenia obowiązującego zakazu na terenie obiektów. Ponadto w widocznych miejscach było oznaczenie słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych.

12) Warunku sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

Zasady organizowania i nadzorowania wypoczynku dzieci i młodzieży określają następujące przepisy:

- art. 92a do art. 92t ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2019r. poz. 1481 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz.U. z 2016 r., poz. 452).

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Głogowie nadzoruje placówki wypoczynku dzieci i młodzieży funkcjonujące na terenie powiatu głogowskiego zgłoszone i zamieszczone w elektronicznej bazie wypoczynku prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na stronie: <http://wypoczynek.men.gov.pl>

W 2019r. w elektronicznej bazie wypoczynku MEN na terenie powiatu głogowskiego zgłoszono następujące placówki:

- **Półkolonia zimowa Football Academy Group**- organizator Fundacja Football Academy Group, ul. Kowalska 2, Opole. Półkolonia ta organizowana była w pomieszczeniach Technikum Nr 6 w Głogowie przy ul. Folwarcznej 55. W tej formie wypoczynku wzięło udział 23 dzieci w wieku 7-9 lat, trenujących w szkółce piłkarskiej Football Academy Głogów. W ramach zajęć odbywały się codzienne treningi piłkarskie doskonalące technikę piłkarską, gry i zabawy oraz wyjścia do kina, na basen i na kręgielnię.
- **Półkolonia zimowa Biblijna: Odkrywcy**- organizator Katolickie Stowarzyszenie uBIBLIJNIEni.pl, Gościkowo 3, Świebodzin. Półkolonia ta organizowana była w pomieszczeniach Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. ŚW. Klemensa w Głogowie, ul. Sikorskiego 23. W zorganizowanych zajęciach na temat „Skarb ukryty w słowach i czynach” wzięło udział 8 dzieci.
- **Półkolonia letnia Football Academy Group**- 3 turnusy półkolonii organizowanej w pomieszczeniach i na boisku Szkoły Podstawowej Nr 3 w Głogowie, pl. Mieszka I 22. W półkolonii brały udział dzieci w wieku 6-10 lat, głównie trenujące w szkółce piłkarskiej. W ramach zajęć odbywały się codzienne treningi piłkarskie doskonalące technikę piłkarską, gry i zabawy oraz wyjścia do kina, na basen, na kręgielnię.
- **Półkolonia „WAKACJADA”**- (10 turnusów) organizatorem było Rodzinne Centrum Rekreacyjno-Sportowe O.K. PARK sp. z o.o. w Głogowie, ul. B. Śmiałego 2. Półkolonie przewidziane były dla dzieci w wieku 6-10 lat. W czasie wypoczynku wykorzystywana była baza rekreacyjna placówki: bar i pomieszczenia sanitarnohigieniczne przy lodowisku, sala zabaw, zewnętrzny plac zabaw, park linowy, hala namiotowa, kręgielnia.

Wszystkie zgłoszone placówki objęte były nadzorem sanitarnym i w trakcie przeprowadzanych kontroli oceniane były warunki pobytu dzieci i młodzieży dotyczące m.in: stanu czystości pomieszczeń; dostępu do środków utrzymania higieny osobistej (cieplej wody, mydła, ręczników), stanu sanitarnego bloku żywienia, warunków przechowywania żywności, jej jakości zdrowotnej; stanu czystości terenu wokół miejsca, w którym zorganizowany był wypoczynek. W ramach tych działań przeprowadzono 5 kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości.

VI. SAMODZIELNE STANOWISKO PRACY DO SPRAW OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

1. Kierunki działania

- 1) Inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób wynikających z przepisów o ochronie zdrowia.
- 2) Nawiązywanie współpracy w zakresie realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem władz lokalnych oraz jednostek samorządowych realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia.
- 3) Zarządzanie treścią serwisów internetowych PSSE w Głogowie. Tworzenie pozytywnego wizerunku Państwowej Inspekcji Sanitarnej w środkach masowego przekazu, w tym w mediach społecznościowych.

2. Działalność kontrolno-represyjna

1.	Liczba przeprowadzonych wizytacji	20
2.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (merytorycznych)	-
3.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (płatniczych)	-
4.	Liczba wydanych postanowień	-
5.	Liczba wystawionych mandatów	-
6.	Kwota mandatów	-

3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego

1) W zakresie zmniejszenia rozpowszechniania palenia tytoniu:

PROGRAM OGRANICZENIE ZDROWOTNYCH NASTĘPST PALENIA TYTONIU - ŚWIATOWY DZIEŃ BEZ TYTONIU oraz ŚWIATOWY DZIEŃ RZUCANIA PALENIA

Światowy Dzień bez Tytoniu w maju 2019 roku przebiegł pod hasłem „Tytoń a zdrowie płuc”. Kampania ma za zadanie zwiększyć świadomość na temat: negatywnego wpływu tytoniu na zdrowie płuc, od raka płuc po przewlekłe choroby układu oddechowego, a także podstawowej roli, jaką płuca odgrywają dla zachowania zdrowia i dobrego samopoczucia. Na terenie szkół powiatu głogowskiego organizowano pogadanki tematyczne, prezentacje multimedialne, badania i warsztaty profilaktyczne. Działaniami profilaktycznym objęto **220 osób, 11 obiektów**. Bieżące informacje na temat Światowego Dnia bez Tytoniu zamieszczono na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/światowy-dzień-bez-tytoniu-31-maja>

W ramach realizacji programu antynikotynowego w jednej ze szkół ponadgimnazjalnych powiatu głogowskiego oraz w internacie Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Głogowie prowadzono warsztaty profilaktyczne z wykorzystaniem modelu lalki ukazującej szkodliwe skutki

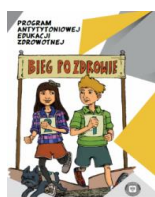
palenia tytoniu, pogadanki oraz prezentacje multimedialne. Działaniami programowymi objęto **123 osoby**.

W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia na terenie powiatu głogowskiego prowadzono badania na zawartość CO w wydychanym powietrzu wśród osób narażonych na działanie szkodliwych dymów, prezentację multimedialną na temat e-papierosów oraz pogadankę na temat szkodliwego wpływu nikotyny na nasz organizm. Badaniu na zawartość CO poddano uczniów szkół ponadpodstawowych, nauczycieli, wychowanków zakładu poprawczego i schroniska dla nieletnich, wychowawców, strażników, nauczycieli, opiekunów.

Na terenie szkół uczniowie wykonywali prace plastyczne „Zdrowe płuca”, które ocenione i nagrodzone zostały przez pedagoga i dyrekcję szkoły. Ponadto uczestniczono w konkursie z wiedzy na tematy szkodliwego wpływu dymu tytoniowego na organizm młodego człowieka. Na stronie internetowej Stacji zamieszczono aktualne informacje na temat szkodliwości palenia; <http://www.psseglogow.pl/światowy-dzień-rzucania-palenia-3-czwartek-listopada> . Działaniami profilaktycznymi objęto **458 osób**.

Na terenie szkół ponadpodstawowych, w których prowadzono badania na zawartość CO w wydychanym powietrzu, zadowalający jest fakt, że **na 156 osób**, które dobrowolnie poddały się badaniu, **tylko u 1 osoby** stwierdzono zawyżony poziom tlenu węgla.

„BIEG PO ZDROWIE”

W roku szkolnym 2018/2019 kontynuowana była realizacja III edycji programu profilaktyki palenia tytoniu „Bieg po zdrowie” opracowanego w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami z Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Program skierowany jest do uczniów klas IV (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieżenie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności z życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Program w powiecie głogowskim realizowany był przez **13 szkół podstawowych**. Przeprowadzono **9 wizytacji** programowych, edukacją objęto **899 osób**.

2) Działania związane z ograniczeniem używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych:

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV I ZWALCZANIA AIDS.

Działania profilaktyczne w zakresie HIV/AIDS, kierowane są w szczególności do młodzieży szkolnej oraz ogółu społeczeństwa. Do dyrektorów szkół przesłano pismo z informacją o możliwości przeprowadzenia wśród młodzieży zajęć z wykorzystaniem narkogogli i alkogogli. W szkołach ponadgimnazjalnych przeprowadzono **2 wizytacje** programowe w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Działaniami edukacyjnymi objęto **477 uczniów**. Ponadto opracowano i przesłano pisma do dyrektorów szkół (**34 obiekty**) w sprawie środków odurzających oraz materiałów edukacyjnych dostępnych w PSSE.

W ramach nadzoru nad środkami zastępczymi prowadzono: dystrybucję materiałów prozdrowotnych, punkty informacyjno – edukacyjne, pogadanki, zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem narkogogli i alkogogli, prezentacje multimedialne oraz turniej motoryzacyjny dla uczestników „otwartych dni szkoły”. Działaniami objęto **1099 osób**.

PROJEKT „PROFILAKTYCZNY PROGRAM W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIU OD ALKOHOLU, TYTONIU I INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH”.

Na terenie Głogowa realizowany był w szkołach ponadgimnazjalnych program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”. Program kontynuowany był w 1 szkole ponadgimnazjalnej wśród **102 uczniów oraz 15 rodziców**. Wśród 46 uczniów przeprowadzono ankiety ewaluacyjne z których wynikało, że 45 uczniów chętnie uczestniczy w programie, treści programowe przedstawione są w sposób zrozumiały a 32 ankietowanych uczniów opowiedziało się że zajęcia wniosły coś nowego do wiedzy i podglądów na temat omawianych substancji psychoaktywnych. Istotną informacją jest fakt, że na 46 osób ankietowanych aż 32 osoby odpowiedziały w ankiecie, że przed realizacją programu **nie wiedziały** że używanie alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych przez kobietę w ciąży może być szkodliwe dla płodu.

ŚWIATOWY DZIEŃ WALKI Z AIDS

W ramach realizacji interwencji nieprogramowej pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Głogowie prowadził na terenie szkoły ponadpodstawowej wspólnie z pedagogiem szkolnym działania profilaktyczne z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, filmu oraz materiałów informacyjno – edukacyjnych. Działaniami objęto **75 osób**. Uczniów informowano o funkcjonujących punktach diagnostyczno - konsultacyjnych wykonujących bezpłatnie testy na HIV. W związku z obchodzonym Światowym Dniem Walki z AIDS do **17 obiektów** nauczania i wychowania oraz sołectw powiatu głogowskiego przekazano materiały informacyjne. Najnowsze informacje otrzymane z WSSE we Wrocławiu na temat kolejnej odsłony kampanii edukacyjnej Krajowego Centrum ds. AIDS „Mam czas rozmawiać (#mameczasrozmawiac)”, promującej dialog o tym dlaczego, kiedy i po co powinniśmy wykonać test zamieszczono na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/światowy-dzień-walki-z-aids-1-grudnia> <http://psseglogow.pl/>

3) Działalność w zakresie wspierania rozwoju i zdrowia fizycznego, psychospołecznego oraz zapobiegania najczęstszym problemom zdrowotnym i społecznym dzieci i młodzieży:

PROGRAM „TRZYMAJ FORMĘ!”

Program skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Głównym celem programu jest zwrócenie uwagi na codzienne zachowania młodzieży w zakresie żywienia, nawodnienia i aktywności fizycznej. Zajęcia prowadzone były na lekcjach wychowania fizycznego oraz biologii i przyrody. Program w trakcie realizacji. W XIII edycji programu uczestniczyło **15 szkół podstawowych oraz 1 gimnazjum**. Przeprowadzono 6 wizytacji programowych, edukacją objęto **2491 osób**.

PROGRAM PROFILAKTYCZNY „WYBIERZ ŻYCIE PIERWSZY KROK”

W roku szkolnym 2018/2019 program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” skierowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych – dziewcząt i chłopców z klas I, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej. Program

realizowany był w 4 szkołach ponadgimnazjalnych. Celem programu jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy. W ramach realizacji programu przeprowadzono 2 wizyty. Edukacją objęto 390 uczniów oraz 96 rodziców, opiekunów. Różne formy przekazywania wiedzy uczniom w postaci pogadarek, prelekcji, edukacji w oparciu o scenariusze zajęć, quizów, rozmów indywidualnych czy prezentacji multimedialnych przyniosły efekty w postaci zwiększenia świadomości na temat zakażenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywołanych zakażeniem wirusem HPV (informacja pozyskana od szkolnych koordynatorów programu). Najnowsze informacje o programie oraz materiały edukacyjne w formie elektronicznej zamieszczono na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/wybiez-zycie-pierwszy-krok>

AKCJA ZIMOWA – 2019r.

Na terenie Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Głogowie pracownik oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadził dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat zagrożeń zdrowotnych w okresie zimowym tj ulotki, broszury informacyjno – edukacyjne na temat szkodliwości palenia (małowniki, zakładki, plakaty, fiszki edukacyjne, ulotki, przypinki "Wyłącz palenie", dopalacze, wszawicy, próchnicy, broszury „Kodeks zdrowego życia”, listy intencyjne dla palących rodziców, smycze „Wyłącz palenie”, naklejki). Najnowsze informacje dotyczące tematyki zagrożeń zdrowotnych w okresie zimowym zamieszczono na stronie internetowej <http://www.psseglogow.pl/akcja-zimowa1> Działaniami objęto placówki głogowskie, w których zaplanowano i organizowano zajęcia z młodzieżą i dziećmi w ramach ferii zimowych. Edukacją objęto ok. **381 osób z 5 placówek**.

AKCJA LETNIA - czerwiec – sierpień 2019r.

W ramach akcji „Bezpieczne wakacje” prowadzono dystrybucję materiałów w zakresie kampanii informacyjno – edukacyjnej „Jasne jak słońce”, materiałów na temat zapobieganie zakażeniom HIV i zwalczania AIDS oraz materiałów - Europejski Kodeks Walki z Rakiem, płyta CD oraz broszura. Dystrybucją objęto **15 obiektów, edukacją 160 osób**. Działania profilaktyczne, zajęcia warsztatowe, pogadanki, punkty informacyjno – edukacyjne. prowadzono na terenie głogowskich obiektów tj.: szkoły podstawowe, sala zabaw OK Park, przedszkola publiczne, Miejskie Biblioteki Publiczne, Biblioteka Pedagogiczna. Działaniami objęto **7 obiektów, edukacją 252 osoby**. Aktualne informacje na temat akcji letniej zamieszczono na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/akcja-letnia>

ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA w 2019 roku pod hasłem „Popularyzowanie powszechnej opieki zdrowotnej” - ze szczególnym uwzględnieniem podstawowej opieki zdrowotnej

Akcja nieprogramowa mająca na celu zwrócenie szczególnej uwagi na to ażeby wszyscy ludzie mogli korzystać z powszechnej opieki medycznej. Miliony ludzi wciąż nie mają do niej dostępu lub muszą wybierać pomiędzy opieką medyczną a jedzeniem, ubraniem lub nawet mieszkaniem.

Materiały przygotowane z tą myślą zamieszczono na stronie internetowej Stacji <http://www.psseglogow.pl/swiatowy-dzien-zdrowia-7-kwietnia> oraz rozdysponowano w trzech podmiotach leczniczych. Na 24 kwietnia 2019r. zaplanowano współorganizację młodzieżowych mistrzostw pierwszej pomocy szkół ponadgimnazjalnych jednakże w związku z zaistniałą sytuacją w szkolnictwie (strajk nauczycieli), zawodów nie przeprowadzono, również nie prowadzono działań w placówkach nauczania i wychowania.

ŚWIATOWY DZIEŃ SENIORA

W związku z obchodami Dni Seniora pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głogowie podjął działania korzystając ze strony internetowej GIS-u, zamieszczając informacje na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/swiatowy-dzien-seniora-1-pazdziernika>

Ponadto przesłał e-mail do placówek współpracujących z seniorami (Głogowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, Dzienny Ośrodek Opiekuńczy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie), z aktualnymi informacjami dla osób starszych oraz z informacją o stronie internetowej Stacji. Edukacją prozdrowotną objęto **400 osób**.

INNE DZIAŁANIA EDUKACYJNE W RAMACH AKCJI PROZDROWOTNYCH

W celu zwiększenia edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji zdrowia w 2019 roku pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia prowadził działania dotyczące:

- „Zapobiegania zakażeniom przenoszonym drogą kropelkową, ze szczególnym uwzględnieniem grypy **SEZONOWEJ**”. Są to cykliczne działania edukacyjno – informacyjne poświęcone propagowaniu właściwych zachowań higienicznych i szczepień ochronnych jako najefektywniejszych sposobów ochrony przed zachorowaniami na grype. Edukacją objęto **260 osób**.
- **Uwrażliwienie kobiet na profilaktykę raka szyjki macicy „Laurka dla Mamy”, popularyzowanie badań cytologicznych** – działaniami objęto **46 obiektów, 920 osób**.
- **Dystrybucji materiałów informacyjno – edukacyjnych**, tj.: broszury w zakresie **profilaktyki stomatologicznej** „Jak chronić dziecko przed próchnicą (19 obiektów), w zakresie profilaktyki boreliozy, **kleszczy** działaniami objęto (20 obiektów, 300 osób), plakaty w ramach **kampanii** informacyjno – edukacyjnej „**Jasne jak słońce**” – do przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych (21 obiektów, 210 osób), ulotek i plakatów zwiększających świadomość społeczeństwa na temat zagrożeń i sposobów ochrony przed ospą w ramach **Kampanii „Oszczędź dziecku ospę”** (12 obiektów- żłobki, 480 osób),
- W ramach akcji dotyczącej **pedikulozy** edukacją **objęto 20 obiektów** nauczania i wychowania, a na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/wszawica> zamieszczono aktualne informacje.
- W ramach **profilaktyki nowotworowej** działaniami **objęto 180 osób**. Tematyka prozdrowotna nawiązywała m.in. do nowotworu piersi, szyjki macicy, jelita grubego i skóry .

- Na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/zapobieganie-zakażeniom-hcv> pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w ramach realizacji **Projektu KIK/35 – „Zapobieganie zakażeniom HCV”** zamieścił aktualne materiały informacyjno – edukacyjne.
- W ramach **profilaktyki antynikotynowej** współuczestniczono w festynie rodzinnym organizowanym przez HM Głogów, prowadzono warsztaty profilaktyczne z wykorzystaniem modeli płuc. Edukacją antynikotynową objęto około **200 osób**.
- Ponadto na stronie internetowej Stacji <http://psseglogow.pl/informacje-dla-klientow> zamieszczano aktualne informacje z edukacji i profilaktyki zdrowotnej.

VII. SAMODZIELNE STANOWISKO PRACY DS. ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

1. Kierunki działania:

- 1) Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych zwłaszcza nad warunkami higieny środowiska oraz higieny wypoczynku i rekreacji, przy zajmowaniu stanowisk w sprawach projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów planów remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia oraz warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia oraz wody w kąpieliskach.
- 2) Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, warunkami higieniczno-sanitarnymi udzielania świadczeń zdrowotnych, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, przy wydawaniu opinii na wniosek organu administracji architektoniczno-budowlanej czy na wniosek zainteresowanego podmiotu, na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów objętych nadzorem bieżącym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głogowie.

2. Działalność kontrolna i opiniodawcza prowadzona jest w ramach:

- 1) Opiniowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin - sprawowania nadzoru nad warunkami higieny środowiska.
- 2) Wydawania opinii na poszczególnych etapach postępowania administracyjnego prowadzonego przez prezydenta, wójtów lub RDOŚ przed wydaniem decyzji uwarunkowań środowiskowych na realizację inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska (opinie w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenia ewentualnego zakresu raportu dla planowanego przedsięwzięcia oraz opinie w sprawie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięć w oparciu o raporty oddziaływania na środowisko).
- 3) Udziału w realizacji nadzoru nad warunkami higienicznymi i zdrowotnymi w zakładach pracy, obiektach nauczania i wychowania, świadczeń zdrowotnych, żywienia i żywności oraz innych zakładach użyteczności publicznej przy wydawaniu opinii na poszczególnych etapach przygotowania i realizacji inwestycji poprzez:
 - a) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
 - b) kontrole obiektów przed przystąpieniem do ich użytkowania,
 - c) wydawanie opinii odnośnie dopuszczenia obiektów budowlanych do użytkowania,
 - d) uczestniczenie w załatwianiu interwencji w sprawach uciążliwości środowiskowych.

1.	Liczba kontroli	70
2.	Liczba wydawanych decyzji merytorycznych	0
3.	Liczba decyzji płatniczych	55
4.	Liczba postanowień	63

W 2019 roku w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano:

- a) 14 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym 2 opinie negatywne i 2 opinie dotyczące projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- b) 33 opinie dotyczące potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym 33 opinie o braku potrzeby przeprowadzenia oceny,
- c) 22 opinie dotyczące dokumentacji projektowej,
- d) 1 uzgodnienie warunków zabudowy,
- e) 1 opinię dotyczącą odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- f) 54 opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- g) 13 opinii dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan sanitarny powiatu głogowskiego w 2019r.

Obiekty przekazywane do użytkowania charakteryzują się zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które spowodują ograniczenie szkodliwego wpływu czynników procesu produkcyjnego na środowisko. W przedmiotowych obiektach instalowane są urządzenia mające wpływ na poprawę jakości powietrza wewnątrz pomieszczeń (np. instalacja wentylacyjna, często z odzyskiem ciepła). W lokalach usługowych stosowane są nowoczesne urządzenia i rozwiązania technologiczne mające wpływ na standard świadczonych usług.

VIII. Oddział Laboratoryjny

1. Kierunki działania

- 1) Utrzymanie systemu zarządzania jakością opartego o wymogi aktualnej wersji normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.
- 2) Utrzymanie akredytacji w zakresie badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych wody, w zakresie identyfikacji pałeczek z rodzaju Salmonella, Shigella oraz w zakresie oceny skuteczności procesu sterylizacji.
- 3) Nadzór nad wyposażeniem w Oddziale Laboratoryjnym, szczególnie nad wyposażeniem pomiarowym i korzystanie wyłącznie z certyfikowanych materiałów odniesienia.
- 4) Doskonalenie współpracy z Sekcją Higieny Komunalnej i Sekcją Epidemiologii PSSE Głogowie, PSSE w Górze i PSSE w Polkowicach, które dostarczają próbki do badań w zakresie ustalania terminów, kierunków i rodzajów badań.

Oddział Laboratoryjny posiada od 24 lipca 2005r. akredytację na wykonywanie:

- badań fizykochemicznych wody do spożycia,
- badań mikrobiologicznych wody do spożycia i wody na pływalniach,
- badań materiału biologicznego,
- ocenę skuteczności procesu sterylizacji.

Co roku odbywa się audit Polskiego Centrum Akredytacji w Warszawie, a co 4 lata zostaje przedłużona akredytacja na kolejny cykl akredytacyjny. Od 25 lipca 2017r. Oddział Laboratoryjny rozpoczął piąty cykl akredytacyjny.

W dniu 30 maja 2019 roku został przeprowadzony przez Polskie Centrum Akredytacji audit w Oddziale Laboratoryjnym. W raporcie z oceny PCA stwierdziło, że Oddział Laboratoryjny spełnia wymagania akredytacyjne i posiada kompetencje techniczne w obszarze badań ujętych w Zakresie Akredytacji Nr AB 625.

2. Działalność kontrolno – represyjna

Laboratorium Badań Mikrobiologicznych				
2019 r.	Liczba badań	Oznaczenia		
		chemiczne	fizyczne	mikrobiologiczne
Badania z nadzoru	1025	-	-	2081
Badania w ramach działalności pozastatutowej	3911	-	-	7701
Laboratorium Badań Wody				
Badania z nadzoru	637 w tym : 229 pow. głogowski 150 pow. górski 258 pow. polkowicki	661 w tym : 229 pow. głogowski 144 pow. górski 288 pow. polkowicki	1081 w tym : 361 pow. głogowski 319 pow. górski 401 pow. polkowicki	866 w tym : 321 pow. głogowski 261 pow. górski 284 pow. polkowicki
Badania w ramach działalności pozastatutowej	307 w tym: 305 pow. głogowski 2 pow. górski	169 pow. głogowski	250 pow. głogowski	761 w tym: 753 pow. głogowski 8 pow. górski

3. Istotne elementy nadzoru mające wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu głogowskiego w 2019 r.

Oddział Laboratoryjny stanowi zaplecze badawcze PSSE w Głogowie i realizuje zadania wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, z podstawowym założeniem niezależności, rzetelności i poufności wykonywanych badań.

Badania wykonuje zgodnie z obowiązującym systemem zarządzania i właściwie dobranym programem sterowania jakością badań, a jakość badań wynika m.in. :

- z właściwego stosowania określonych metod badawczych gwarantujących obiektywność i wiarygodność otrzymywanych wyników,
- z wysokich kompetencji personelu wykonującego badania.

I. W Laboratorium Badań Mikrobiologicznych wykonywane są:

- 1) badania diagnostyczne w kierunku bakterii tlenowych (posiew, antybiogram) i grzybów drożdżopodobnych z:
 - a) dróg oddechowych – wymazy z gardła, nosa, jamy ustnej, migdałków,
 - b) zmian skórnych - trądzik, czyraki, owrzodzenia,
 - c) oka, ucha, cewki moczowej, szyjki macicy, nasienia, pochwy, napletka
- 2) badania na obecność *Staphylococcus aureus* MRSA dla chorych przygotowywanych do zabiegów kardiologicznych, ortopedycznych,
- 3) badania mikrobiologiczne moczu – badania ilościowe i jakościowe z oznaczeniem wrażliwości wyizolowanych drobnoustrojów oraz określeniem obecności czynnika hamującego wzrost bakterii,
- 4) badania w kierunku obecności *Streptococcus agalactiae* (GBS),
- 5) badania kału w kierunku schorzeń jelitowych,
- 6) badania kału w kierunku obecności antygenów Rotawirusów i Adenowirusów,
- 7) badania skuteczności procesów sterylizacji.

Oferta badań kierowana jest do:

- podmiotów leczniczych,
- pracodawców zatrudniających pracowników, u których ze względu na rodzaj wykonywanej pracy konieczne jest wykonanie badań na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*, *Shigella*,
- kobiet w ciąży,
- osób z objawami ostrego zapalenia gardła oraz infekcji oddechowych,
- osób z objawami zapalenia dróg moczowych,
- osób cierpiących na schorzenia biegunkowe.

II. W Laboratorium Badań Wody wykonywane są:

- 1) badania fizykochemiczne próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (woda wodociągowa, woda ze studni),
- 2) badania mikrobiologiczne próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (woda wodociągowa, woda ze studni), próbek wody z pływalni.

Powyższe badania wykonywane są w ramach nadzoru w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego oraz w ramach działalności pozastatutowej.

Zarówno Laboratorium Badań Mikrobiologicznych jak i Laboratorium Badań Wody monitorując jakość wykonywanych badań, bierze udział w badaniach biegłości z częstotliwością określoną w programie zewnętrznego sterowania jakością badań.